

ESTraveller

Eesti reisiajakiri • 1/2014 • veebr-märts • hind 3 € • ilmub 6 korda aastas

10 matkakohta
üle ilma

SRI LANKAL

Tseiloni tee jahil

9

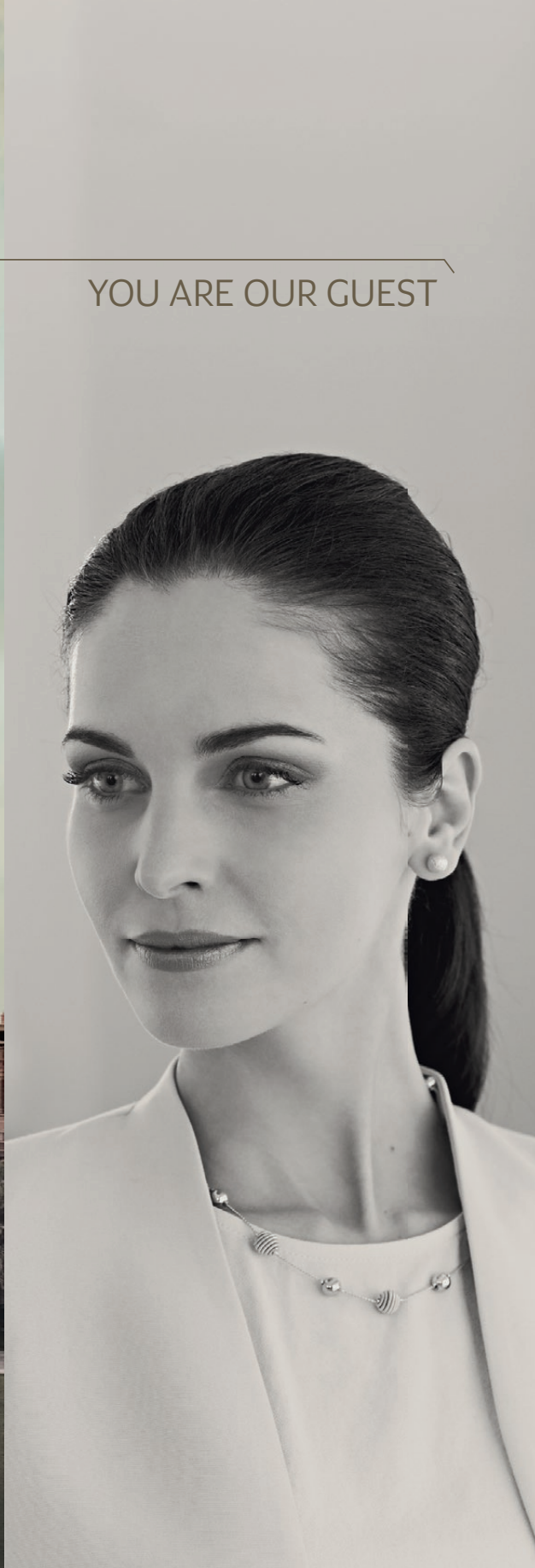
771736 002002

ISSN 1736-0021

PÕHJAPOLUSEL süstaga **OOPERIMAJAD** Euroopas **KAAMELITE** iludusvõistlus **PORTO** lummas ilu **TAI** lapsed **NEW YORGI** kümme kirssi **PÄRIS PARIIS** jalgrattal **LAOSE** euroopalikem linn **PRANTSUSE MAITSED** Tallinnas **REISIKINDLUSTUSE** nõuanne

THE WORLD IS OUR HOME

YOU ARE OUR GUEST

Kristiina Kukke tervitame Etihadi Airways pardal korra iga kahe kuu tagant. Küsige temalt miks ja ta räägib vaimustunult Abu Dhabi äri- ja esimese klassi ootesaalides tasuta pakutava külmade kivide silmahoolitsuse imelisest mõjust. Meid, Etihad Airwaysi inspireerib parim, mis maailmal on pakkuda ning kohtleme igaüht kui meie külalist.

Abu Dhabi kaudu Aasiasse,
Austraaliasse ja Aafrikasse.

etihad.com | visitabudhabi.ae

الإتجاه
ETIHAD
AIRWAYS
ABU DHABI

12 Tseiloni tee

Fotograaf Kaido Haagen käis uurimas, mis eelneb sellele, et hõrk jook tassis meeli erutada saaks.

24 Raamat

Timo Palo seiklustest teel põhjapooluselt Teravmägedele.

16 Lipsu ja õhtukleidiga kohvris

Helen Ennok tutvustab Euroopa olulisemaid ooperimaju ja soovib nendega oma puhkust rikastada.

26 10 matkakohta

65 riigis reisinud Kristina Mänd tutvustab oma kümmet lemmikut matkakohta.

34 Kүүrakad kaunitarid

Silvia Pärman käis Abu Dhabi tundmatus regioonis kaamelite iludusvõistlusel.

38 Porto – armastus esimesest silmapilgust

Ka kolmandal korral Portos oli Kairi Kullo linna ilust ikka sama lummatud.

Millest seekord?

42 Lapsed Tais

Fotoreportaaž karenit põgenikest Tais.

46 New York – mon cherry

Martin Sookaela kümme kirssi, mida ta suures õunas enim südas.

50 Pärís Pariis – jalgrattal

Janika Ritson valis päikeselisel talvapäeval liikumisvahendiks ratta.

54 Unistus Indohiinast

Silvia Pärmann sattus Laose kunagisse pealinna Luang Prabangi.

60 Reisikindlustus

Epp Ulfsak Salva Kindlustusest meenutab põhilist turvalisest reisimisest.

62 Prantsuse maitseed

Heidame pilgu värskele söögikohtadele – kohvik Lyon ning bistroo Kukk ja Konn Tallinnas

FISCHER

Vormi mäesaapad jala järgi ja naudi!

VACUUM FIT

FITS GUARANTEED.*

*) VACUUM FIT – ISTUVUS GARANTEERITUD.

100% ISTUVUS. MAKSIMUM TULEMUS.

TIPPSAAVUTUS NÕUAB TÄPSET ISTUVUST:
FISCHER VACUUM FIT.

Tänu innovaatilisele VACU-PLAST® materjalile kogu saapakarkass, klambrid ja saapasisu adopteeruvad 100% suusataja jala järgi. Optimaalseks kontrolliks ja jõuülekandeks.

Loe lähemalt: surfhouse.ee

SAABAS: FC4 130 VACUUM

Räägime teenindusest

Astusime kaasaga Pariisis ühe resto uksest sisse ning lasime end lauda juhatada. Teenindas selline täiesti mõistlikus füüsilises vormis keskealine hallinev härra, kellesarnast meie söögikohtades teenindava personali seas ei trehva.

No ei olnud sõbraliku näoga. Inglise keelt rääkis küll ja mis peamine – orienteerus menüüs perfektselt ning veinikaartki oli tal peas. Küsisid toidusoovitust, vaatas sulle korra teraselt otsa ja tegi väga mõistliku pakkumise. Ju ta teadis, mida meiesarnased tahavad. Suhtlus käis tempos, millesarnast võib kohata vahest vaid ravimireklaami kohustuslikus hoiatuses. Natuke ebamugav, kui sinu jaoks eriti aega ei leidu, aga teisalt – raju tempoga täideti ju kõik meie soovid. Peaaegu, et mõtteid lugedes.

Igatahes oli tegu üsna koloriitse tegelasega ning asusime toite oodates jälgima, kuidas too tüüp ja ülejäänud personal toimetavad. Külastajaid oli vähe, olime saabunud natuke enne suurema laine tulekut. Ometi liikus kogu personal saalis välgukiirusel.

Järgmised saabujad olid kaks ilmselgelt Aasiast pärit turisti. Tahtsid istuda kuhugi perifeersesse lauda ega suvatsenud mõista, et seal kulub nende teenindamisele liialt aega. “*You can go away now,*” tuli kiire soovitus. Okei ...

Söök söödud, sobiv magustoit ka otsa tellitud, asusime arutama, et mis see siis nüüd oli, hea või halb teenindus. Pagana hea teenindus oli, me saime kõik, mis me tahtsime, midagi ei aetud selles tormilises tempos segi kah. Ütlesime siis härrale, et me oleme väga rahul, see, kuidas ta töötab, on tõeliselt *cool*. Ta sattus natuke segadusse, kuni sai aru, et me tõesti mõtleme seda. No siis lõi korraks särama.

Järgmisel öhtul tegime treti ühte Pariisi uue laine söögikohta. Le Chateaubriand on *neo-bistrot*, lihtne söögikoht, mille menüü on tärnirestode tasemel. Oigupoolest peetakse Le Chateaubriandi kööki hetkel viimastest põnevamakski.

Väike koht, reede öhtul reserveeringuid ei võeta, saba uksest väljas ja ooteaeg üle tunni. Seisime ja kannatasime. Omanik jooksis uksest sisse-välja, lohutas ootavaid kliente ja soovitas vahepeal kõrvalasuvasse sama seltskonna peetavasse veinibaari minna ning seejärel oma kohale tagasi tulla. Me seisime niisama, tegelikult viga, veinibaari interjäär pärineb Rem Koolhaasilt, aga seda saime alles hiljem teada. Arhitektuurigurmaani jaoks muidugi ämber.

Söök oli suurepärase. Teenindus käis taas välgukiirusel ning Frédéric Penau, üks omanikest, sättis asjade käigu nõnda, et miskid käigud teenindas ta igas lauas alati ise. Seletas, et varem oli ta koos nende staarkoka Iñaki Aizpitartega koos köögis, aga äri kasvas ja keegi peab saali eest ka hoolitsema. Ta tegi seda tõesti suurepäraselt.

Kõrvallauas istus ports põhjamaalasi, kelle õnnetuseks serveeriti neile uus vein või muu soovitud jook kohe, kui eelmine klaas tühjaks sai. Selline neile harjumatu teenindustempo viis vennikesed peaaegu et laua alla.

Ja nüüd oleme taas tagasi Eestis. See on adumatu, kui aeglane saab teenindus olla. Kuidas on võimalik, et positsioonile, millest müük enim sõltub, palgatakse noori, kelle ainus unistus on sellelt töökohalt võimalikult kiiresti lahkuda? No kuulge, need inimesed Pariisis teevad öhtuga neli korda suurema töömahu ära ja tihti ka naudivad oma tööd. Hea söögikoht palkab kompetentsed inimesed, meelitab laudais ja suudab maksta korralikku palka. Raha ei kulu tühikäigule ning klientideta laudade eest üüri maksmisele. See ei ole etteheide kõigile meie söögikohtadele, aga tempo – see on meil ikka üldiselt aeglane. No kuidas ei saa pärast söögi lõppu arvet toodud? Normaalses kohas oleks vaja laud tühjaks saada, et järgmised kliendid istuda saaksid.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Estraveller

KAANEFOTO

Kaido Haagen

Eesti reisiajakiri aastast 2000. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA

Criteria VMG OÜ

SISU Alari Rammo, alari@criteria.ee

VORM Karl-Kristjan Nigesen

KEEL Katrin Kern

KAARDID Helle-Mai Pedastsaar

RISTSÕNA GH Press

TRÜKK Printall

REKLAAM Nordicom, 5666 7770

reklaam@nordicom.ee

WWW.TELLIMINE.EE

12 kuud – 17 eurot

6 kuud – 8,60 eurot

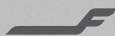
otsekorraldusega – 2,9 eurot

Estraveller ei jõua postkasti? Kojukannet teostab Express Post, 617 7717, tellimine@expresspost.ee.

Väljaandja ei vastuta teenusepakujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estraveller Internetis:

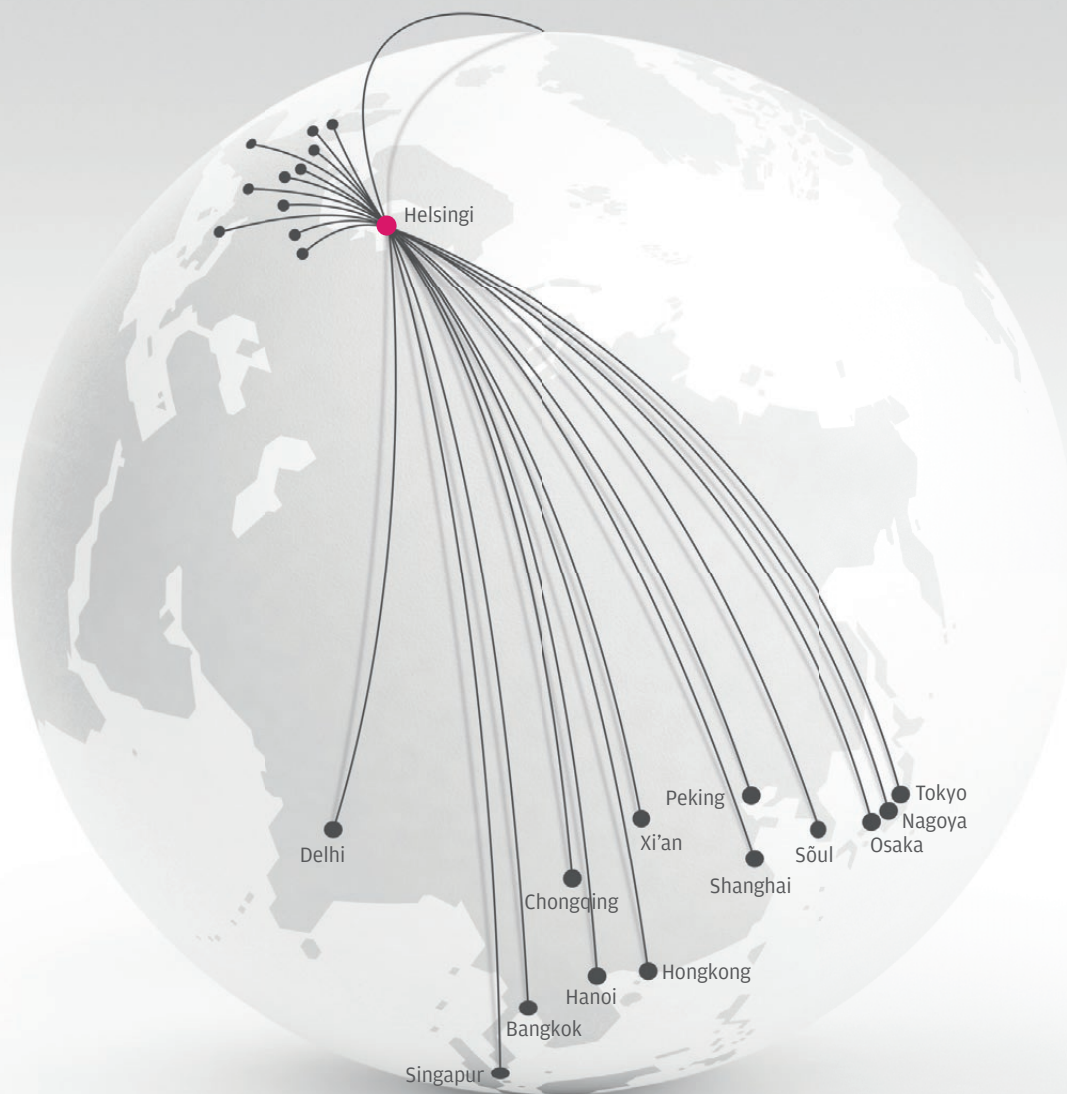
www.issuu.com/estraveller

OTSETEE AASIASSE

Finnair lendab Helsingi kaudu kõige lühemat ja kiiremat teed pidi 13 Aasia suurlinna. Meie kaasaegne lennukipark pakub sulle mugavat ja ainulaadset lennuelamust. Tere tulemast pardale!

Avasta enda jaoks uus lendamisviis aadressil finnair.ee

Tai lõpuks viisavaba

24. jaanuarist saavad Eesti kodanikud ometi reisida Taisse turismi eesmärgil viisavabalt kuni 30 päevaks. Viimastel aastatel populaarseks talveveetmise viisiks saanud mitmekuised kogu perega Taisse pagemised nõuavad aga

ikka pikaajalise viisa taotlemist Stockholmist asuvast saatkonnast. Tai on viisavaba ka Eesti elamisloaga Vene kodaniku passiga, ent hallipassimehed peavad edaspidigi omale viisa ajama ja seda Tai saatkonnast Helsingis.

Worraditk | Shutterstock | Digaanshime.com

“Teeme ära!” ja Estonian Air kutsuvad merekoristusele

Eestist alguse saanud maailmakoristus ja Estonian Air kutsuvad 10. mail avalennuga Splitti reisivaid inimesi ühendama puhkus millegi kasulikuga. Õigupoolest millegi väga suurega, sest pealkirja “Let’s Do It Mediterranean 2014” all loodetakse kogu Vahemerd hõlmavasse koristuse-nädalavahetusse kaasata ligi miljon vabatahtlikku. Lisaks Euroopa riikidele loovad kaasa ka näiteks Iisrael, Palestiina ja Egiptus.

“Eestlastele, kes Vahemere maid sageli just turistidena külastavad, võib sealne meri tunduda ideaalilähedaselt läbipaistva ja puhtana. Paraku asub selles regioonis väga erineva keskkonnateadlikkusega riike. Kui Sloveenia ja Horvaatia on olukord üsna hea, siis näiteks Liibanoni randades võib kohata hiigelsuuri prü-

gimägesid, mis sademete ja hoovustega merre ja sealtkaudu juba ka teiste Vahemere riikideni jõuavad,” rääkis maailmakoristuse avalike suhete juht Meelika Hirno.

Estonian Air pakub lisaks soodsale avalennule ka Spliti linnakaarti (soodustused transpordis ja muuseumides) ja võimalust liituda rannakoristajatega 11. mail. Täpsemad juhtnöörid leiab www.estonian-air.ee eripakkumiste rubriigist ja aktsioonist www.letsdoitworld.org.

Eestist 2008. aastal alguse saanud kodanikuliikumine “Teeme ära!” on tänaseks jõudnud enam kui 100 maailma riiki ning talgutel on osalenud ligikaudu üheksa miljonit inimest. Traditsiooniliselt toimub 3. mail ka Eesti talgu-päev, mida korraldab Eestimaa Looduse Fond.

Vikingiga suvel ümberistumiseta Stockholmi

Juuni keskelt augusti lõpuni teevad Helsingi–Stockholmi liinil seilavad Gabriella ja Mariella ühe edasi-tagasi lisareisi ka Tallinna vahet ega passi kogu päeva Helsingis. See tähendab, et Soome jõudes võetakse kl 11 reisijad-autod peale ja 13:40 ollakse Tallinnas.

Sõitma ei pea ka Stockholmi välja, vaid võib lasta end maha panna varahommikus Mariehamnis Ahvenamaal. Tee tagasi algab siit 14:25, Helsingis teeb laev tunnise peatuse ja väljub 18:15. Mariehamni jõutakse kl 4:25, Stockholmi kl 10.

Viking Mariella ja Viking Gabriella on üle 2100 kajutikohaga ning üle 400 sõiduauto mahutavad reisiparvlaevad. Muudatuste tõttu nihkub Viking XPRSi graafik tund aega varasemaks, see väljub nüüd hommikul Tallinnast kell seitse.

Eckeröl tihedam graafik

MS Finlandia teeb nüüd päevas kaks edasi-tagasireisi. Helsingist väljub laev kell 08.30 hommikul ja kell 15.30 pärastlõunal, Tallinnast keskpäeval ja 18.45 õhtul. Ööbimist kummalgi suunal enam ei pakuta, sest selleks on leiutatud ju hotellid, kellest Eckerö teeb koostööd Radisson Blu Seaside'i ja Sokos Hotel Albertiga. Uuendusena on õhtusel väljumisel Rootsi laua menüüd temaatilised, jaanuaris-veebruaris näiteks lihast.

Taevased sõnumid

RYANAIRI MILANO JAAMA (kõigist tema nimevariantidest on tuntuim Bergamo) maandumisrada läheb mai keskel mitmeks nädalaks remonti ja lennud suunatakse ligi 100 km kaugusele Malpensa väljale. Segadust tuleb kindlasti, aga Malpensalt saab edasi lennata näiteks EasyJetiga.

MUIDU NAPIB RYANAIRIL AGA LENNUKEID ja suvehooajaks lõpevad lennud Tallinnast Düsseldorf, Frankfurti ja Stockholmi, vähenevad Dublini omad. Sügisel läheb ehk jälle paremaks.

POOLA LOTI aga lisab lende, Tallinna ja Varssavi vahet – kokku üheksa nädalas.

ESTONIAN AIR teatas sajandi parima uudise – juunist augustini tulevad lennud Berliini Tege-lisse. Kolm korda nädalas. Hinnad algavad 69,9 eurost. *Lang soll er Leben!*

FRANKFURTI hakkab aprillist Lufthansa tihemini lendama – kahe asemel kolm korda päevas. Uus lõunane lend peaks meeldima USAsse sõitjatele, tagasiteel võib lihtsalt kiiremini koju jõuda.

TURKISH AIRLINES lisab samuti senisele kolmele lennule nädalas teist sama palju. Sihtkoht ikka eestimaaalaste seas meeldivalt menukaks osutunud Istanbul.

11. JAANUARIL KEHTESTAS EMAKE VENEMAA oma lennujaamadest väljuvatele lendudele täieliku vedelikukeelu käsipagasis. Ei mingis suuruses totsikuid enam, kuni Sotši olümpiamängud turvaliselt peetud. Erandiks on vaid ravimid ning dieet- ja imikutoidud.

BERLIINI HÄDAORGU, uut Brandenburgi lennujaama ei avata ka tänavu. Algselt pidid senised jaamad kokku kolima 2012. aasta juunis ja projekt maksma viis korda vähem praeguseks kulunud kuuest miljardist eurost – kokku sama palju saab Eesti järgmisel seitsmel aastal euro-raha.

Talvepuhkus Arensburg Boutique Hotel ja Spas

Võta paar vaba päeva, et nautida puhkust Kuressaares vaid 69 euro eest. Pakett sisaldab ühe öö majutust Superior-toas, hommikusööki, basseini ja üldsaunade kasutust, üht poole-tunnist hoolitsust mõlemale valikust "Soojuse puudutus", hommikumantleid ja susse ning 10% soodustust spaahoolitsustelt ja Arensburgi restoranides. Lisaöö hotellis kahele maksab 40 eurot, lisavoodi lapsele 20 €, kuni 3-aastastele 10 €.

Vana aja hõnguga Superior-toad asuvad hotelli ajaloolises majaosas ja on äsja renoveeritud. Kõigis tubades on lahtikäivad aknad ja enamikku vann. Moodsad Superior-toad asuvad uues osas, pooled neist on helgetes, pooled sensuaalsetes tumedates toonides.

Pakkumine kehtib kuni 31.03.2014, Estraveli Kuldkaardi omanikud saavad kaheksaeurosest broneerimisest 50% alla või kui ost ületab 150 eurot, siis broneerimistasuta.

Kuutsemäele majutusega Rukki Majas

Ühenda sportlik talvepäev Kuutsemäe nõlvadel lõõgastava sauna, rammusate roogade ja hubase majutusega 15 km kaugusel Sangaste Rukki Majas. Hind kahele 85 eurot (Estraveli kliendile, tavahind 97 €). Paketis sisalduvad Kuutsemäe ühe päeva piletid, üks öö majutust kaheses toas, tund sauna ja 10% soodustust Rukki restoranis. Kuni viiesed lapsed ööbivad tasuta, 6–12-aastastele lisavoodi 7,5 €, mäepiletid lastele 11,5–

13 €. Lisateenusena saab tellida hotellis massaaži. Rukki Majas on lisaks restoranile ja külalistemajale ka pood omakandi toiduainetega, korraldatakse õpitube, pakutakse ekskursioone ja muud aktiivset tegevust. Pakkumine kehtib kuni 31.03.2014, Estraveli Kuldkaardi omanikud saavad kaheksaeurosest broneerimisest 50% alla või kui ost ületab 150 eurot, siis päris broneerimistasuta.

Talveidüll Laulasmaal kuni -46%

Talvemüinasjutt jäätunud mererannas, kust eemalt võib aimata Tallinna siluetti, varju pakkuv roheline männimets ja käänilised teerajad – see ongi Laulasmaa oma talvise eheduse. Pärast mõnusat jalutuskäiku lumises looduses ootavad Teid soojad saunad ja basseini, lõõgastav Vahemereline kehahoolitus ja mugav hotellituba.

Hind kahele P-N 87 €, R-L 99 € (tavahind 160). Hisaldub üks öö majutust hubases standardtoas, öhtusöök, Vahemereline kooriv kehahoolitus (30 min) või klassikaline massaaž (30 min), piiramatu vee- ja saunakeskuses kasutus, hommikumantlid toas ja 10% soodustust kõikidelt spaahoolitsustelt. Kuni viiesed lapsed võib

kaasa võtta tasuta, 6–13 aastase pealt lisandub 19 €, 14–17-aastaselt 30 € (hind sisaldab majutust, hommikusööki ning vee- ja saunakeskuse kasutamist). Lisaöö maksab 66 €.

Laulasmaa Spa asub vaid 35 km ja 30 minuti autosõidu kaugusel Tallinna kesklinnast. Lisaks vee- ja saunakeskusele on Laulasmaal võrratu restoran, kus maitsvad road valmivad peamiselt kodumaisest toorainest ning igal reedel ja laupäeval mängib elav muusika.

Pakkumine kehtib kuni 30.04.2014. Estraveli Kuldkaardi omanikud saavad kaheksaeurosest broneerimisest 50% alla või kui ost ületab 150 eurot, siis päris broneerimistasuta.

Saaremaa ooperipäevad 2014

Saaremaa ooperipäevad toimuvad 2014. aastal juba seitsmendat korda. Üritus pole mitte ainult suvise Saaremaa kultuuri- ja turismielu tippsündmus, vaid ka olulise tähtsusega ooperifestival kogu Läänemere regioonis. Estravelist saad taas tellida mugava paketi majutusest ja piletitest ooperigalale.

Paketid ooperigalale Lossi ooperimajas 25.–26.07.2014 kahele koos majutusega maksavad Linnahotellis 285 € ja Georg Ots Spa hotellis 345 €. Hinnas sisaldub üks öö majutust kaheses toas, hommikusöök ning Georg Ots Spas ka saunade ja basseini kasutus. Ning muidugi

kaks piletit ooperigalale. Kes soovib pikemaks jääda, saab Georg Ots Spas lisaöö kahele 180 euroga.

Ooperigala toimub 25. juulil Kuressaare lossi ooperimajas algusega kell 20.00. Ooperigala solistid on Lilli Paasikivi, Anneli Peebo, Ain Anger, Koit Soasepp, Dirigendid Mihkel Kütson ja Mykola Diadiura.

Pakkumine kehtib broneerimiseks kuni kohti jätkub. Estraveli Kuldkaardi omanikud saavad kaheksaeurosest broneerimisest 50% alla või kui ost ületab 150 eurot, siis päris broneerimistasuta.

Tseiloni tee

Tekst ja pildid **KAIDO HAAGEN**

Juba aastaid eelistab Kaido Haagen tassile kohvile tassikest teed. Või siis pigem ikka korralikku kruusitäit või kaht. Kohvi joob ta ainult siis, kui teed ei pakuta või saadaval on vaid ilmetuvõitu kotikesetee. Mis aga eelneb sellele, et lõpuks üks hõrk jook tassis ninasõõrmeid ja maitsmismeeli erutada saaks, seda käis Kaido uurimas legendarsel teemaal Tseilonil.

PRODUCE OF SRI LANKA
Registered

NETT : 52
TARE :
GROSS : 52

Tegelikult on nimi Tseilon mulle tuttav juba lapsepõlvest alates. Mu vanemad ei olnud just teegurmaunid, aga mitte ka kohvi-sõltlased. Kuumaks hommikujoogiks olid vaheldumisi nii kui kohvi kui ka tee, vahel harva kakao. Tollest ajast on mul meeles sigrimigriliste kirjade ja otstest väljaturnitava fooliumiga Gruusia päritolu kuubikukujulised teepakid ja sekka veidi teistsuguse kujundusega, põnevust tekitava elevandipildiga pappkarbikesed.

Ilmselt sealtkaudu imbus mu teadvusse ka see veidi salapärase hõnguga nimi – Tseilon. Tollal muidugi ei tulnud pähe mitte mõttepoeagi sellest, et kunagi võiks ise oma silmaga seda eksootilist maad näha. Nüüd aga oli mul võimalus käia sõna otseses mõttes nuusutamas tee tootmist justnimelt sealsamas vahel ka Pisarasaareks kutsetaval Tseilonil, praeguse nimega Sri Lankal.

SRI LANKAL KASVATATAKSE TEED peamiselt saare mägises keskosas, mida varem kutsuti ka Mayarata'ks, singali keelest tõlgituna 'illusioonide maaks', kuna seal pidavat elutsema palju deemoneid, vaimu ja muid tonte. Teeistandusteni jõudmiseks tuli mul selja taha jätta soojad liivarannad ja asuda mööda serpentiinidena kulgevaid mägiteid tõusma üha kõrgemale ja kõrgemale, sihiks umbes 2000 meetrit üle merepinna asuv Sri Lanka tuntumaid teekasvatuspäirkondi Nuwara Eliya. Kompensatsiooniks jaheduse ja niiskuse eest saab selle tee ettevõttnu lõikavalt värske õhu ja hunnituid vaated teepõõsastest rohetavatele mäenõlvadele.

Teeilma sisenemiseks avas mulle lahkelt oma ukse Mackwoodsi teefabrik Labookellie's.

Fakte teest

SRI LANKA sai suureks teekasvatusemaaks pärast seda, kui ülemöödunud sajandi seitsmekümnendatel aastatel *Hemileia vastatrix*'i nimeline seenhaigus hävitas seal pea kõik kohviistandused ja midagi tuli nende asemele istutada.

TEEPÕÖSAS on igihaljas taim, mis võib kasvada kuni 10 meetri kõrguseks.

KUIVATADES väheneb teelehtede kaal neli korda, ühe kilo teepuru saamiseks tuleb korjata neli kilo värsked teelehti.

ÜHE TUNTUIMA legendi järgi valmis esimene tass teed aastal 2737 e.m.a, kui Hiina imperaator Shen Nong reisil olles teepuu all puhkepausi pidas ja joogiks vett keetis. Kogemata potti kukkunud lehed andsid aga veele nii omapärase maitse ja lõhna, et imperaator otsustas selle joogi oma õukonna menüüsse võtta.

VARASEMATEL AEGADEL, kui Inglismaal veel teed ei tuntud, joodi seal hommikusöögi kõrvale kalja või õlut.

AMEERIKLASED on ainsad, kes tarbivad jääteed rohkem kui kuuma teed.

TIIBETIS lisatakse teele jakivõid.

IRAANLASTEL on teejoomise ajal tükk suhkrut hammaste vahel, Eestis pistavad vanausulised Peipsi ääres põske tüki koorekommisuhkrut ja rüüpävad teed peale.

ÜHELT TEEPÕÖSALT võib lehti korjata kuni 50 aastat.

KOTIKESETEE tuli esmakordselt turule aastal 1904. tänaseks on selle osakaal tarbimises tõusnud 95 protsendini.

NAGU KOHVIPAKSULT, nii võib ka teelehtedelt tulevikku ennustada. Seda "teadust" nimetatakse tassoloogiaks.

BIRMA on maa, kus teile võidakse teed pakkuda ka ... söömiseks. Neil on eriline teelehtede omas mahlas hapendamise meetod, mille tulemust eriti tähtsatel puhkudel serveeritakse.

TEEPUUÕLIL pole teepõõsaga midagi ühist.

ÜKSKÕIK MILLINE TEEPURU – roheline, must või valge – ka lõpuks tassi kuuma veega tõmbama pannakse, saab kõik alguse ühest ja samast teepõõsast, ladinakeelse nimetusega *Camellia sinensis*. Teekorjajad, pea eranditult naised, nopivad põõsaokstelt vaid kaks tipmist pehmet lehte. Seljal olevasse kotti mahub umbes 20 kilo värsked teelehti ja keskmiselt jõuab iga korjaja täita päeva jooksul neli kotti. Sama põõsa juures ollakse tagasi umbes nädala pärast, siis on korjamiseks valmis uued võrsed. Värskeuse ja kvaliteedi säilitamiseks transportitakse kotid istandustest tehasesse võimalikult kiiresti.

Teelehtede esmane kuivatamine (1), mida on õigem vahest närvutamiseks nimetada, võib sõltuvalt lehtede ja õhu niiskusest kesta

10–18 tundi. Järgmisena (2) ootab teelehti ees trummel, kus neid keerutatakse ja rullitakse umbes poole tunni jooksul nii, et puruneksid lehtede rakuseinad ning rakavedelikud ja ensüümid saaksid vabaneda.

Seejärel lähevad roheline ja musta tee teed lahku. Roheliseks teeks saavad lehed lähevad otse lõplikule kuivatamisele.

Mustaks teeks saavaid lehti aga ootab ees purustamine (3) ja paari-kolmetunnine fermenteerumine-oksüdeerumine (4), mille käigus moodustuvad erinevad maitse- ja lõhnaained ning värvus tumeneb mustjaspruuniks.

Pärast paarikümneminutilist lõplikku kuivatamist (5) antakse kõikidele teedele sobiv gradatsioon ning tee puhastatakse, sorteeritakse ja pakitakse.

REIS POLE MÄNG

**SALVA24.EE KESKKONNAS
KINDLUSTAD KIIRELT JA SOODSALT**

Sri Lanka

Sellega võib protsessi lõppenuks lugeda ja teepuru on tarbimiseks valmis. On üsna tavapärane, et teehe teekond noppimisest kuni pakendamiseni ei kesta üle 24 tunni.

TEEJOOGI VALMISTAMISEKS on sadu meetodeid ning igaüks peab ise nende seast leidma just endale kõige sobivama(d). Paljud peavad parima maitseelamuse saamiseks kõige õigemaks juua teed ilma igasuguste lisanditeta, kuna väidetavalt olevat teele piima ja suhkrut lisamist alustanud inglased justnimelt selleks, et peita veidi kesise kvaliteediga tee puudulikke maitseomadusi.

Minu eelistuseks on aastaid olnud tee vähese suhkruga. Paar aastat tagasi tekkis Indias aga positiivne suhe ka sealse *masala chai*ga, milles lisaks piimale kasutatakse ka erinevaid maitseaineid. Enne seda olin piimaga teed joonud vaid vene kroonus, kus karaulis olles kahest žiletist ja tikudest meisterdatud “kipitilnikuga” endale teepurust, veest ja “sgušjonkast” kuuma jooki tegime.

Loomulikult püüdsin ma mööda Sri Lankat ringi rännates võimalikult palju eri sorti teed juua. Parima tassi teed sain ma reisi viimase päeva õhtul, kui mööda Kalpitiya peatänavat kulgedes jäi mu teele Kalpitiya Bakehouse ja ma otsustasin seal õhtuooteks mingi kohaliku küpsetise ja tassikese teed võtta. Tagasihoidliku, kui mitte öelda ilmetu sisustusega teemaja peremees Hanfal valmistas teed õige omapärasel viisil.

ALUSTUSEKS LUSIKATÄIS KONDENSIPIIMA umbes pooleliitriše šeikerilaadse alumiiniumnõu põhja. Seejärel teises tassis teesõelas olevale musta tee purule peaaegu keevat vett peale, veidi solgutamist ja loksutamist umbes 15 sekundi jooksul ning seejärel saadud tõmmis kondenspiimale peale. Lusikaga segamise ajal timmimiseks veel veidi kuuma vett, kaks korda tassist tassi ümber valamist ning joomiseks paraja temperatuuriga ja suurepärase maitsebuketiga tee oli valmis. Mu maitseretseptorid nõudsid lisaks veel kaks tassit seda imetabast, just sellesse hetkesse sobivat jooki.

Lennunõu

ILMSELT MÕISTLIKEM VARIANT Tallinnast Colombosse reisida on Euroopa parima lennufirma Turkish Airlinesiga. Alates märtsi lõpust saab nendega Istanbuli lennata kuuel päeval nädalas ja sealt omakorda on 5–6 tunni jooksul jätkuühendus Sri Lanka lennuga (mis teeb vahemaandumise Maldividel). Edasi-tagasipiletite hinnad algavad umbes 700 eurost ja alla 10-eurose lisatasu eest on lubatud ka pikemad peatused Istanbulis.

PÄRSIA LAHE ÄÄRSETE RIIKIDE LENNUFIRMAD võivad pakkuda veidi soodsamat hinnataset veidi kaugemalt Euroopast reisi alustamiseks. Näiteks Emiratesiga Kopenhaagenist või Frankfurdist Colombosse pääseb u 600–650 euroga. Muidugi sööb eraldi jätkuühenduse pilet rahalise võidu ära, aga selline võimalus väärib kaalumist, kui Dubai peatus Istanbulist põnevam tundub.

MAURI SAAREND, Estravel

Luksuslikud näo- ja keha- hooldused

Hooldusi teostatakse
kõrgkvaliteedilise
Saksa brändiga BABOR

Unikaalne mere- ja vanalinna panoraamvaade

Radisson Blu Hotel, Tallinn
(Rävala pst 3)
24. korrus

BABOR BEAUTY SPA

Privaatne, hubane ja luksuslik

Foorum Keskus
(Narva mnt 5)

BABOR SPA

BABOR
Spa

www.baborspa.ee

Ooperikülastus võib iseenesest ollagi mõne reisi põhieesmärk, kuid ka neil, kes nii suured kultuurigurmaanid ei ole, tasub oma (linna)puhkust rikastada õhtuga mõnes rohkem või vähem kuulsas ooperimajas.

Ooperisse lipsu ja õhtu- kleidiga kohvris

Tekst **HELEN ENNOK**

Rootsi kuninglik ooperiteater on sündmusterohke koht, aga laelambi küljes rippuvat baleriini saab näha siiski vaid hooaja promofotel.

Karoliina Henke | Kuningliga Ooperin

Kui kedagi armastad, siis mine temaga ooperisse, öeldakse filmis “Two lovers”. Nii võrd erinev ja muidugi romantiline on see ooperimajade võlumaailm. Suurejooneliste fassaadide taga avanevad veelgi kaunimad interjöörid, kus ilusti riides ja sätituna ringi jalutades tuleb uhkes atmosfääris erakordne tunne peale küll, kõnelemata elamusest, mida pakuvad laval haarava muusika saatel esitatavad lood.

Ooper on kõrgkultuuri primadonna ja tõi küll, mitte kõigile maitse järele. Siinkohal passib aga tsiteerida Pariisi rahvusoperi direktori Nicolas Joeli sõnu: “Ooper ei ole mingisugune ekstravagantsus. Ooperisse minek tähendab, et läheme vaatama ja kuulama üht kunstiteost, see on nagu muuseumisse minek. Ooper on kunst ning kunst on niisama tähtis kui õhk ja vesi. See aitab meil oma emotsioonide maailmaga tegeleda ja sisemiselt kasvada. Usun, et ooper teeb meist paremad inimesed.”

Ooperiga seostatakse küll enamasti elitaarsust, glamuuri ja luksust, kuid samahästi võib see olla lihtsalt hea meelelahutus. Kui tänavad ja väljakud kattuvad õhtu saabudes pimeduse looriga ning päevane linnakära vaibub, algab teatrites uus elu. Istud seal nagu ajamasinas ja lendad teise maailma endale huvipakkuvat vaatama-kuulama. Võluv õhtu erilises atmosfääris diivastid ja tenoreid kuulates on lipsustatud härradele ja kaunitele daamidele kindlustatud.

Mängukavad on enamasti mitmekesised ning valida saab klassikaliste ja nüüdisaegsete meistriteoste, koomiliste ooperite ja traagiliste tükide vahel. Ooperimajad pakuvad kergematki kraami, nagu operetid ja muusikalid, tantsuteatris näeb nii klassikalise kui ka modernballeti etendusi ning lastele ja kogu perele leidub igasuguseid erinevaid lavastusi.

Maailmakuulsatest ooperimajadest on Euroopas kõige tuntumad Viini Riigiooper, Milano La Scala, Pariisi Rahvusoper, Berliini Riigiooper, Royal Opera House Londonis, samuti ainult Wagneri mängimisele pühendunud Bayreuthi ooperimaja Saksamaal. Meist kaugemale, üle ookeani jäävad Metropolitan Opera New Yorgis ja 20. sajandi arhitektuuri suurteos Sydney ooperimaja. Kuninglikud ooperiteatrid uhkeldavad Stockholmis ja Kopenhaagenis, soomlastel on aga moodne Helsingi ooperimaja. Läti rahvusoper Riias oma ilusas ajaloolises hoones kumab pärlina kees ja eks ole külastamist väärt ka meie enda äsja 100. sünnipäeva tähistanud rahvusoper Estonia.

Ooperimajad pakuvad ka võimalust tulla päevasel ajal oma majadesse lihtsalt ekskursioonidele, mil pääseb tavaliselt ka lava taha. Lisainfot vaata teatrite veebilehtedelt.

Viini Riigiooper

Viin on linn, kust ilma ooperi- või kontserdi-külastuseta lahkuda ei sobigi, muusika on siin elu niivõrd olemuslik osa. Selle krooniks on Viini Riigiooper linna ajaloolises, impeeriumiaegade hiilgusest tulvil südames.

Viini Riigiooper (Wiener Staatsoper) ei ole kuulus mitte ainult selle poolest, et tegemist on ühe maailma toimekama ooperimajaga, kus esietendub kõige rohkem tükke aastas ning kus antakse kõige rohkem etendusi hooajal, vaid ka selle poolest, et iga etendust saadavad kuulsad Viini Filharmoonikud, keda meie näeme traditsiooniliselt 1. jaanuaril ETV-st. Hooajal toimub Viini Riigiooperis etendus pea igal nädalapäeval. Kahes tükis näeb laval ka Eesti bassi Ain Angerit.

1869. aastal valminud ooperimaja ise lööb samuti pahviks. Imekaunid marmorist trepikojad, suursugused mõnusat mahedat valgust loovad lühtrid, maitsekad maalid, skulptuurid, kaunistused, kõik kokku üks suur kunsteios.

Kord aastas muudetakse kogu Viini ooperimaja ballisaaliks, kui toimub peen Viini ooperiball, suur valsitaktis seltskonnaüritus prominentsete isikute osavõtul. Tänavu toimub see 27. veebruaril ning piletid (mõnesajast kuni mõnekümne tuhande euroni loožikoha eest) on ammu läbimüüdud.

www.wiener-staatsoper.at

“Boriss Godunovi” kunstilises lahenduses mängitakse oligarhi motiiviga.

Katrinosaari | Dreamstime.com

Milano La Scala

Moemekas Milanos asuv La Scala ehk Teatro alla Scala on ajalooliselt ehk kõige kuulsam ooperimaja maailmas. Selle laval on viimase 200 aasta jooksul laulnud kõik ooperiajaloo suurnimed, orkestrit on juhitanud kuulsaimad dirigendid. Ka praegu on La Scala üks maailma juhtivaid ooperiteatreid. Kunagi asus selle koha peal Santa Maria alla Scala nimeline kirik, mille järgi ristiti ka teater.

Kui La Scala fassaad on nii tagasihoidlik, et sellest võib kogemata möödagi jalutada, siis fuajee punasele vaibale astudes haarab ooperile kohane meeleolu kõiki kohe. Seejuures on La Scala Euroopa suurim teater, selle saal on 26 meetrit lai ja 27 meetrit kõrge ning mahutab umbes 2000 istekohta. Teatri akustikat peetakse erakordseks.

La Scala kehastab Milano ajaloolist ja kunstipärast olemust ning repertuaari on pigem klassikaline vana ja hea. Siin etenduvate kuulsate 19. sajandi ooperite nimekiri on pikk, äsja alanud hooajal on kavas näiteks “Aida”, “La Traviata”, “Lucia di Lammermoor”, ballettidest “Luikede järv”.

www.teatroallascala.org

aurinko

AURINKO AITAB PUHKUSEPLAANID PAIKA PANNA!

Põnevad sihtkohad ning parimad
messipakkumised!
Soodustused kuni
270€ reisija kohta!

KAUAODATUD UUED SIHTKOHAD JA KLASSIKALISED PUHKUSELEMMIKUD!

Hinnad al. **399€** reisija kohta

UUS Hania, Kreeta <i>juuni-august</i>	soodustus kuni -200€/
UUS Rhodos, Kreeka <i>aprill-juuni</i>	kuni -200€/
UUS Zakynthos, Kreeka <i>juuli-september</i>	kuni -150€/
Mallorca, Hispaania <i>aprill-juuni</i>	kuni -200€/

Hinnad al. **439€** reisija kohta

UUS Rimini, Itaalia <i>juuni-juuli</i>	soodustus kuni -200€/
Santorini, Kreeka <i>august-september</i>	kuni -180€/
Sitsiilia, Itaalia <i>september-oktoober</i>	kuni -150€/
Costa del Sol, Hispaania <i>september-oktoober</i>	kuni -230€/
Küpros <i>oktoober</i>	kuni -210€/

Kreeka, Sitsiilia, Toscana
ja Maroko ringreisid al. **899€**/

Hinnad al. **499€** reisija kohta

Agadir, Maroko <i>veebbruar-aprill, oktoober-november</i>	soodustus kuni -150€/
Tenerife, Hispaania <i>kuni aprillini</i>	kuni -270€/

Lennupiletid **otseleennuga Tallinnast!**

319€ Rimini, Itaalia	
349€ Mallorca, Hispaania Rhodos, Kreeka	
369€ Hania, Kreeta Zakynthos, Kreeka Santorini, Kreeka Catania, Sitsiilia	
399€ Malaga, Costa del Sol Paphos, Küpros	

Pakkumised kehtivad 11.02. – 17.02.2014 või kuni kohti jätkub.

Hind sõltub väljumise kuupäevast. Soodustused ei kehti kõikidele reisidele. Pakkumine kehtib vaid uutele broneeringutele. Kohtade arv on piiratud!

Info ja broneerimine: Aurinko messiboksis H1, www.aurinko.ee, info@aurinko.ee, 6667630

Pariisi Rahvusooper

Prantslased on oma ooperi üle mõistagi väga uhked ning nende rahvusooper Opera National de Paris enam ühte majja ära ei mahugi. Ajaloolisele kaunitarile Palais Garnier'le ehk Garnier' paleele lisandus 1989. aastal Opera Bastille, moodne graniidist ja klaasist ehitis kunagise Bastille' vangla lähistel.

Kui Garnier' teater 1875. aastal avati, siis kirjutasid kriitikud, et etendusi ei ole siia vajagi, sest hoone ise on üks pimestav etendus. Juba väljast kumab majesteetlik kuppel, krooniks Apollo oma kuldsel lüüraga. Majja sisse astudes valdas mind aga tunne, nagu oleksin sattunud Harry Potteri võlumaailma, filmis nähtud Sigatüüka kooli fantastilisse fuajeesse. Ülimalt maagiline on seal tõi, sõnadesse on seda raske panna.

Napoleon III aegse marmori-, kullaja punase värvi küllase interjööri olevat arhitekt Charles Garnier juba ettenägelikult nii uhke projekteerinud, et Pariisi kõrgseltskonda oma lemmikutest, suurtest ja mõnusatel loozidest välja saada.

Teater pidi välja nägema nii, et tekiks soov seda vaadata ja ennastki seal näidata – muidu oleks oma mugavatesse loozidesse jäädudki.

1964. aastal tegi modernist Marc Chagall ooperimajale kingituse ning maalid sellele tohutu suurde lakke oma nägemuse ooperist ja balletist, kontrastiks külluslikule baroksele sisekujundusele. Aga nagu ligi 2000 vaatajat igal etendusel näevad, ei ole see "kokkusobimatus" maja stiili kahjustanud, isegi kui selle keskel sirab kaheksatonnine kristallist kroonlühter.

Publik hindab Garnier' palee võrrat arhitektuuri ning lööb end siia tules hoopis rohkem üles kui moodsa lakoonilise stiiliga Bastille' ooperit külastades. Kahes majas antakse 11-kuulise hooaja jooksul umbes 380 etendust, pakkudes võimalikult laia repertuaari: nii uut kui ka vana, nii klassikalises kui ka modernses võtmes, nii ooperi kui ka balleti poolel.

www.operadeparis.fr

Verel Dinau | Dreamstime.com

Marina Poplavskaja Unter den Lindenil paari aasta taguses Gounod' "Faustis" Marguerite rollis. Tänavu märtsis saab Poplavskajat, ühte hetke kuumimast ooperistaaridest, näha Wagneri "Tannhäuseris". Vaadake Berliini lavastus ära ning juba mais saate võrdlusmaterjali koduse Estonia lavastuse näol.

Monika Ritterhaus | Staatsoper Unter den Linden

Berliini Riigiooper

Saksamaal on peaaegu niisama palju ooperimaju kui kogu muus maailmas kokku. See on kunagise killustunud riigi pärand, kus igas väikeses vürstiriigis taheti kõrget kunsti nautida. Praegu tegutseb Saksamaal umbkaudu kaheksakümmend ooperiansamblit, Berliinis asub kolm suurt: lisaks peamisele, Berliini Riigiooperile (Staatsoper Berlin) Unter den Lindenil veel Deutsche Oper Berlin ehk lihtsalt Saksa Ooper, kus oma balletietendusi näitab ka Staatsballett Berlin ehk Berliini rahvusballett, ja Komische Oper Berlin ehk Berliini koomiline ooper, kus lisaks koomilistele ooperitele, operettidele ja muusikalidele mängitakse samuti tõsisemaid tükke ja antakse ka balletietendusi.

Nii nagu ooperimajade arvu poolest ollakse maailmas esirinnas, kuuluvad ka vaatajarekordid sakslastele. Jalgpallifännidena võrreldakse seal riigis kõike jalgpalliga ning nii võib ajalehest lugeda, et Saksamaal käib ooperis sama palju rahvast kui jalgpallistaadionitel Bundesliga mängu vaatamas – nii umbes kümme miljonit inimest aastas.

Riigiooperi hoone ise on saksalikult sirgjooneline, kuid ometi väga veetlev ja sümpaatne paik ajaveetmiseks ja kõrgkultuurist osasaamiseks. Praegu seda küll renoveeritakse, etendused toimuvad Schilleri teatris.

Lisaks Berliinile tasub Saksamaal veel külastada näiteks nende kõige uhkemat ja kallimat ooperit Bayerische Staatsoper ehk Bayeri Riigiooperit Münchenis, Richard Wagneri tükid ekkandjana kuulsat Bayreuthi ooperimaja ning erakordselt kaunist ja imelist Dresdeni Semperoperit.

www.staatsoper-berlin.org

Anthony Baggett | Dreamsstime.com

Royal Opera House

London oma tohutu teatrite ja etenduste hulgaga lööb mõnikord sedavõrd pahviks, et ei oskagi valida. Kuninglik ooperimaja Royal Opera House Covent Gardeni linnajaos on siiski kõige kõlavama nime ja suurema hoonega, mille saal mahutab koguni umbes 2200 inimest. Seda teatrit kutsutakse vahel asukoha järgi ka lihtsalt Covent Gardeniks, mis iseenesest on kunagine turup-

lats ja praegune turistilõks hulga poodide ja restoranidega. Lavastused on siin tõeliselt muljetavaldavad.

Üleüldse on Londonis teatris käia alati lihtsalt nii tohutult tore ning pakutav nii heal tasemel, et ooperietendused kipuvad meeldima isegi neile, kes muidu sellest kõrge kunstist midagi ei pea.

www.roh.org.uk

Det Kongelige Teater

Taani kuninglik ooper

Küllap on ka ooperikauged inimesed kuulnud seda, et Taani kuninglikule ooperiteatrile on hobi korras kostüüme disaininud kuninganna Margrethe II. Selles armsas vanas teatrimajas Kopenhaageni südames, mis praegu kannab Taani Kuningliku Teatri nime, antakse ooperi- ja balletietendusi ikka edasi, kuigi 2004. aastal valmis taanlastel Kopenhaageni Ooperimaja, üks maailma kõige moodsamaid ja kallemaid ooperi etendamiseks loodud ehitisi. Kujundatud on see nii, nagu ooperikülalastajate hulgas läbiviidud küsitluse kohaselt kõige mugavamaks peetakse, teatrist avanevad ka parimad vaated linnale.

Uus suur, viie lava ja tehnik viimase sõna järgi varustuse ja võimalustega rahvusoper asub Holmeni saarel, otse Amalienborgi lossi vastas. Sealgi valis kuninganna oma loožiks lavale kõige lähemal asuva rõdu saali vasakul äärel, täpselt samas kohas, kus Taani Kuninglikus Teatris.

www.kglteater.dk

Richard Strauss' "Salome".

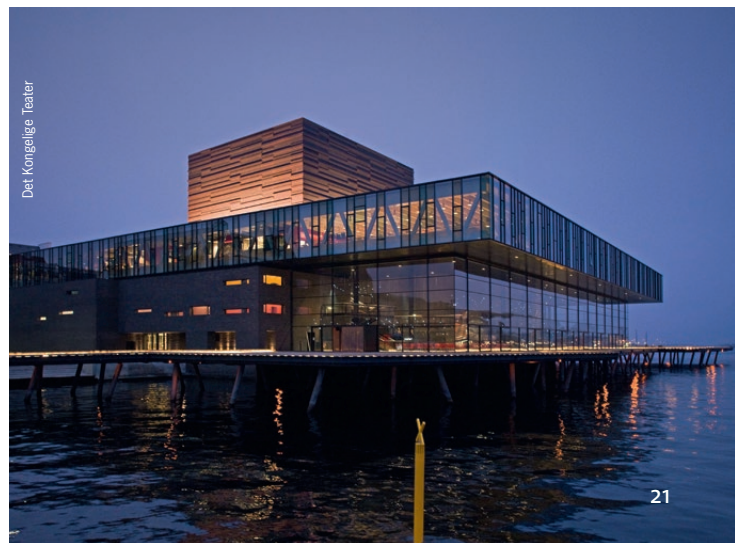
Carl Thorborg | Kuningliga Operan

Rootsi Kuninglik Ooper

Rootsi kuninglik ooperiteater on klassikaline vana kooli ooperimaja imekauni hoone ja väga hea traditsioonilise repertuaariga. Rootsi rahvusoperi, nagu ka kuningliku balleti rajas kuningas Gustav III 1773. aas-

tal, kuninglik teater asub Stockholmi südames ajalooliste ja oluliste hoonete keskel, Norrströmi jõe vasakpoolsel kaldal. Aga ei räägi enam pikemalt, minge parem ise vaatama!

www.operan.se

Det Kongelige Teater

Brüsseli La Monnaie ooper

Belgia tähtsaimat ooperimaja, pärisnimega Théâtre Royal de la Monnaie Brüsselis, tuleb mainida selles võtmes, et siin on eriline koht moodsal tantsuteatril. Moderntantsumaailmas on Belgia suur tegija, siin sünnivad paljud moderntantsu trendid ja ühed parimad lavastused. La Monnaie ooperimajas töötab selle ala üks maailma esinumbreid Anne Teresa De Keersmaecker. De Keersmaeckeri ja tema tantsukooli Rosas nimi tase meelde jätta, see on praegusa aja tantsukunsti tipp. Ka Belgia rahvusoperi repertuaar on rohkem modernne. Lisaks

igat masti moodsa tantsu etenduste valikule pakub mängukava ooperipool samuti rohkem nüüdisaegseid lavastusi ja käsitlusi kui klassikalisi lahendusi. Aga leidub muidugi kõike.

La Monnaie maja punastes ja valgetes toonides sisemust sai näha selle aasta Eurovisiooni lauluvõistluse Belgia tutvustavas videoklipis, kui Roberto Bellarosa laulis "Love kills". Monnaie tähendab prantsuse keeles raha/münt ning teatri nimi tuleb sellest, et enne selle ehitamist asus seal hoonne, kus vermiti münte.

www.lamonnaie.be

Jean-Pol Lelune | visitbrussels.be

Suomen Kansallisooppera

Helsingi Ooperimaja

Põhjanaanabrite rahvusoperi Suomen Kansallisooppera on uus ja moodne ehitus, mis asub keskusest kaugemal Töölö lahe ääres ning kuhu saab südalinna sõita trammiga. Suur ja valge, paistab see esimene Soomes päriselt ooperimajaks ehitatud hoone kaugelt silma, enne seda oli soome operi koduks Alexanderi Teater (tsaar Aleksander II järgi).

Helsingi ooperimaja püüab oma repertuaaris olla võimalikult mitmekesine ning lavale tuuakse võrdset nii ajutat klassikat kui ka uudsemat loomingut, ooperis ja balletis ning kodu- ja välismaistelt autoritelt. Aastas antakse umbes 150 ooperi- ja sadakond balletietendust ning Helsingi ooperimaja külastab umbes 250 000 huvilist aastas.

www.ooppera.fi

Läti Rahvusoper

Viimase, ent mitte vähim tähtsana väärib siiraid kiidusõnu ning soovitud külastada lätlaste rahvusoperi Latvijas Nacionālā Opera Riias. Eestlastele võiks see olla lausa kohustuslik. Kaunis ja klassikaline teatrimaja, hea ja huvitav repertuaar, suurepärased etendused, alati mõnusa atmosfääris hästi veedetud õhtu.

www.opera.lv

Nikonsoft | Dreamstime.com

RICOH
imagine. change.

TÕENÄOLISELT PARIM PEEGELKAAMERA ALGAJALE FOTOHUVILISELE

Uus kahe objektiiviga komplekt pakub sulle piiramatu loomingu võimalusi.
– Lauri Veerde, Photopointi blogi peatoimetaja

K-500

**TASUTA
TARKUSED!**

Photopointist peegelkaameratega
tasuta kaasa **workshop** ja
fotokursus

Väärtus kokku: **110€**

16 megapiksliiga CMOS sensor
Optiline SR pildistabilisaator
Sarivõte 6 kaadrit sekundis
100% vaateväljaga pildiotsija
ISO kuni 51200 ja Full-HD video

K-500 + 18-55mm + 50-200mm Kit **549€** (~~599€~~)

Järelmaks 15.93€ (48 kuud, kokku 765€)

www.photopoint.ee

**PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS**
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
Avatud E-P 10-21

**PHOTOPOINT
KRISTINE KESKUS**
Tallinn, Endla 45
Avatud E-P 10-21

**PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE**
Tallinn, Paldiski mnt 102
Avatud E-P 10-21

**PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAJA**
Tartu, Riia 1
Avatud E-L 9-21, P 10-19

**PHOTOPOINT
LÕUNAKESKUS**
Tartu, Ringtee 75
Avatud E-P 10-21

**PHOTOPOINT
EEDEN**
Tartu, Kalda tee 1c
Avatud E-P 9-21

Ostad nüüd, maksad kevadel! Veebruaris saad Photopointi järelmaksuga ostes 3-kuud maksepuhkust! Teenuse pakkujaks on Svea Finance AS. Tutvu teenuse tingimustega kaupmehe klienditeenindaja juures, vajadusel konsulteerige asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 21,65% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, sissemakse 0%, tagastamise tähtaeg 2 aastat, intress 9,9% aastas, järelmaksu lisatasu 0,2% kuus, lepingutasu 24,99€. Pakkumised kehtivad kuni 28.02.2014.

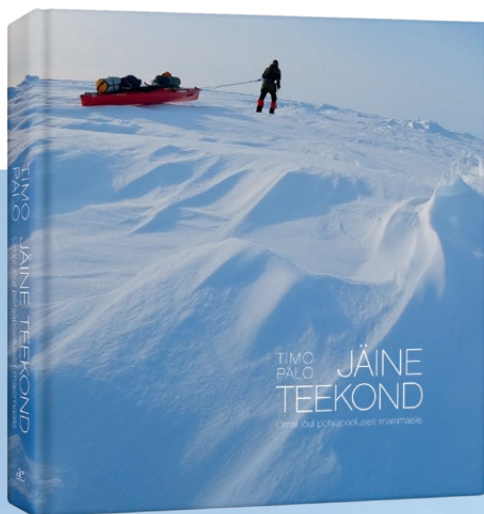
Fridtjof Nanseni radadel

Kaks aastat tagasi võttis eestlane Timo Palo ühes norraka Audun Tholfseniga ette retke põhjapooluselt Teravmägede saarestikku, abiks vaid suusad ja kajakid. Nagu paljusid polaarrändureid inspireeris ka neid Fridtjof Nansen, kes 1895. aastal plaanis selle teekonna läbida Hjalmar Johanseniga. Nansenil oli plaan suusatada pooluselt Teravmägedele, kuid kuna nad Johanseniga poolusele ei jõudnudki, oli kindlale pinnale jõudmiseks otstarbekam ja vähem riskantne suunduda Franz Josephi maale, kuhu nad ka edukalt jõudsid. Nõnda on Timo ja Audun esimesed, kes selle teekonna omal jõul läbisid.

1600 kilomeetrit jääl ja veel läbiti 2012. aasta 22. aprillist kuni 3. juulini Arktika kevades. Muutuv ilm ning jääolud, inimlihast lugupidavad jääkarud ning visuaalsete pidepunktideta triiviv jäämaastik, millel edasiliikumine tundub mõneski mõttes tinglik – väljakutseid jagus nii vaimule kui ka kehale.

See seiklus on nüüd lõpuks jõudnud raamatukaante vahele ja saadaval raamatupoodides. Huvilise rõõmuks on retk jäädvustatud ka suurepärasel fotodel. Head lugemist!

KARL-KRISTJAN NIGESEN

Pildid **AUDUN THOLFSEN**, kommentaarid **TIMO PALO**

◀ Õhutemperatuur miinus kümne ringis ja vesigi nappides miinuskraadides. Pärast pikki ponnistusi on mul õnnestunud pääseda jäämere külmast haardest. Kõrgete rüüsiäävallide vahel turnides otsisin lahvanduse ületamiseks kohta. Arvasin, et suur hulk lahtisi jäätükke, mis lahvanduse olid täitnud, olid piisavalt kokku külmunud, et neid mööda võiks suuskadel astuda. Kuid minu hinnang osutus liiga optimistlikuks ja ma kukkusin vette. Jäätükid sulgusid ning nii olingi nagu pudelikaelas kinni. Suusad ei lasknud ülespoole liikuda; enese raskus ning ülemäärane liigutamine tõi kaasa sootuks sügavamale vajumise.

End välja vinnata ma ei saanud. Kust ma ka rüüsiäävallist kinni ei haaranud, kõikjal olid lahtised jääplokid, mis mulle pihku jäid või

peale varisesid. Audun, kes minu hõike peale päästma tuli, oleks samuti peaaegu sinna järele kukkunud, sest jäävall koosnes üleni lahtistest jäätükkidest ja need kadusid jalgade alt. Kõit meil parasjagu polnud ja selle toomiseks polnud Audunil enam aega, sest mina vajusin aina sügavamale. Lõpuks saime abi puusade küljes rippuvast meetripikkusest nailonpaelast, mida muidu kasutasime süstade rakmete külge haakimiseks. Selle paela abil pääses minu kaaslane ohutult teisele poole rüüsiäävalli ja sai sedasi minu edasise vajumise ära hoida. Kuid välja tirida ta mind ei saanud, sest olin nii kinni, et ei liikunud sugugi ülespoole. Aegamisi õnnestus mul suusasidemeteni jõuda ja need lahti päästa ning nii sain jalad vabaks ja lõpuks ka välja sellest märjast hauast.

Põhja-Jäämeri 83. laiuskraadi kandis. ▲
Minu kaaslane Audun vinnab oma süsta üle järjekordse takistuse, mida meie teel tuli ette tuhandeid. Põhja-Jäämere jää on harva päris sile. Jäämass liigub ja nii tekivad ülesrüsitud jääkuhjatised ning lahvandused, tuul aga kuhjab lund. Pildil on näha, mis on süsta jää peal vedades probleemiks: selle pikk ja kitsas kere ning terav nina jäävad kinni nii lumehange kui ka väiksema jääkonaruse taha. Süst on mõeldud ikka vee peal sõitmiseks, vedada on seda äärmiselt tüütu ja energiakulukas. Hea polaarkeel libiseb seevastu neist väiksematest konarustest kergelt üle. Kuid meil tuli süsta vedada, sest hiljem läks seda väga vaja suurte veealade ületamiseks.

10 matka

Oma 10 lemmiku sarjaga alustab Kristina Mänd, kel on reisikogemus 65 riigist. Otsa teeb ta lahti parimate matkaelamustega: 2005. aastast on ta käinud enam kui sajalt matkal maailma eri paigus. (Ja matkamise all peab ta silmas ikka sellist mõnusat seljakoti, saabaste ja kaheliit-rise veepudeligä päevas vähemalt 10–15 km käimist.)

Tekst **KRISTINA MÄND**

10 matkakohta

Machu Picchu, Peruu

Maailma tuntumaid kohti ja teatumaid vaateid (2430 m üle merepinna) oli eluasemeks mägijumalaid kummardanud värvilistes riietes inkadele ja selle laskis 15. sajandil rajada kuningas Pachacuti. Tänapäevaks käivad indiaanlased vaid koos turistidega mööda matkarada ja veavad valgete inimeste tavaari, kelle vajadus kola kaasas tassida on täitsa uskumatu. Saatjatel on sageli jalas lihtsad sandaalid ja külma eest kaitsmas mõnus laamavillane pontšo.

Machu Picchule pääseb rongi ja bussiga ning mööda erinevaid matkaradu. Kõige populaarsem on klassikaline Inca Trail, mina aga valisin n-ö kogukonnamatka, mis viis mööda kurusid ja mägesid läbi kohalike külade ning möödus kindlustustest ja varemetest. Kestis see neli päeva, viis üle 4500 meetri ning telke ja toitu tassisid muulad. Kõige raskem on teisel päeval Abra de Huarmihuanusca (ehk surnud naise käik), pärast läks kergemaks. Matkaks peab olema üsna heas vormis, aga peamine on suutlikkus kõrgust taluda. Ja kohad tuleb ette kinni panna, sest iga päev pääseb rajale piiratud hulk inimesi ja omapäi rajale ei lubata.

Kui Machu Picchule jõudsin, oli paanika täieliku udu tõttu: olen terve tee siia ära roninud ja nüüd ei näegi midagi. Ja siis äkki läksid pilved eest ära, udu hajus ja see imeline vaade maagilisele ja suurejoonelisele Machu Picchule, tsitadellile ja terrassidele ning Ururamba orule avanes minu ees. Kel jaksu, tehke veel viimane pingutus ja ronige Wayna Picchu mäe otsa.

www.incatrailperu.com

Silvermine Trail, Kaplinn, Lõuna-Aafrika

Uhke, raske ja pikk kahepäevane matk Table Mountain National Parkis, mis algab Slangkopi majaka juurest merekaldal ja lõppeb Silvermine'i laagris. Esimesed paar kilomeetrit kõnnid mööda Noordhoeki randa, kus paaris jalutavad ka meriskid ja meres ujuvad saarmad. Lähed mööda Kakapo laevavrakist, mis on seal liivas olnud 1900. aastast, ja siis algab ronimine Chapmani tippu. Seal sööd lõunat, imetledes 360-kraadist vaadet Lauamäest kuni Cape Pointini.

Kui veab, näed, kuidas suured ja pisikesed lõunavaalad ookeanis mängivad ja mõnulevad. Edasi ronid Noordhoeki tippu, nutt kurgus ja hing paelaga kaelas, kuni jõuad ilusasse laagripaika, sead end telgis sisse ja võid käia paisus ujumas. Öhtul teed ühe mõnusa *braai* (Lõuna-Aafrika grill), jood natuke õlut, kuulad linde ja loomi ning vaatad imelist taevast. Järgmine päev jätkad ja ees ootab 15,5 km Orange Kloofi. Alustad hirmsat laskumist otsejoones alla ja kui arvad, et nüüd ongi peaaegu kõik, hakkad jälle üles ronima, lahtised kivid jalge all.

Aga vaade üle Houti lahe ja Noordhoeki rannale on seda väärt. Näed Kapi poolsaarel käivat

inimeste elu, aga see sind justkui ei puuduta, et oled keset imelist metsikut loodust ja ainus viis alla oleks kukkuda või tellida endale helikopter järele. Constantia Neki juures viib otsetee alla, maod lasevad sajaga üle tee, kivid kukuvad ja ma vedasin vaevu oma jalgu järele. Siis jõuad lõpppunkti Afromontane metsa, kus ma lihtsalt kukkusin pikali. Aga polnud hullu. Auto viis mind tagasi Kaplinna, imelisse Dunkley hotelli, kus ma alati ööbin, ning pärast väikest und ja mõnusat dušši olin kraps ja valmis Kapi toite ja ööelu nautima minna. Aga valus oli.

Terve viiepäevane ja 75 km pikkune matkarada valmis täielikult alles hiljuti ja selle nimi on Hoerikwaggo Trail. Hoerikwaggo tähendab 'mäge mere ääres' ja see on khoisani nimi, mille nomaadidest khoi inimesed ehk vanas keeles siis hotentotid Lauamäele andsid. Hoerikwaggo Trail ühedab Lauamäge Cape Pointiga ja selle ehitasid endised töötud Kapi poolsaare agulitest eesmärgiga jätta maale väga väike keskkonnamõju.

Parim aeg on iga aeg, aga jaanuaris võib karmilt palav olla.

www.sanparks.org/parks/table_mountain/ht

Lake District, Suurbritannia

Mulle tundub, et me teame Inglismaast liiga vähe ja sageli piirduvad kogemused Londoniga. Seepärast soovitan sõita rongiga põhja poole. Lake District on imeline mägine piirkond Loode-Inglismaal, Cumbria maakonnas, kus elas luuletaja William Wordsworth ja kus asub Inglismaa kõrgeim mägi Scafell Pike. Peatuskoha valikuid on palju, mina olen mitu korda elanud Glenriddingi küla

hotellis Inn on the Lake. Selleks tuleb rongiga sõita Penrithi ja sealt autoga Glenriddingisse. Glenridding on Ullswateri järve kaldal, seal saab teha suurepäraseid päevaseid ja mitmepäevaseid matku ümbruskonnas, võta kohapeal infopunktist kaardid ja muudkui roni.

Parim aeg matkamiseks on hiliskevad-talv. www.glenriddingguides.com

Kristina Mänd

Roraima, Venezuela

Minu jaoks oli see üks kõige vägevamaid elamusi: matk viis mind Roraimale, kõige kõrgemale kaljuplatoole (tepui) Guajaana mägismaal, kus Guyana, Brasiilia ja Venezuela kokku saavad. Mägi on 2875 m kõrge ja matk üle rohumaa, tippu ning alla tagasi St Helena linna võtab 5–6 päeva. Roraima on järskude seintega ja tasane, nii Lasnamäe-suurune. Mäletate Artur Conan Doyle'i raamatut „Kadunud maailm“, kus kamp teadlasi avastas ühel kaljuplatoole elamas dinosaurused? Roraimast see raamat räägibki: nimelt on seal aastatuhandete jooksul moodustunud dinosauruse peaga kivikujusid.

Matkale kaasa tuleb võtta kõik, kanda aitavad pemoni indiaanlased. Mina tassinis oma kotti vapralt ise ja olin väga tänulik, kui mu 17-kilone kott ei lasknud mind tuulehoos ümber kukkuda. Reisikaaslasel Antonioli nii hästi ei läinud ja sikutasime teda tükk aega kaljulõhest välja. Minu lükkas lihtsalt tuul uppi, kuid kott takistas edasi veeremast. Aga tagasi Roraima juurde. Üleval elavad ainulaadsed linnud ja haruldased Roraima kärnkonnad (*Oreophrynella quelchii*), kasvab kaunis kanarbik ja sajab peaaegu iga päev. Ööbisime kaljukoobastes, mida nimetatakse uhkelt hotellideks. Kõige vägevam on olla kõhuli ja vaadata platoolt 2000 meetrit alla, sellisesse metsa, kus udupilved ja ilm muutuvad minutitega. Allatulek pani mu põlved nõtkuma ja oli täitsa uhke tunne koos kohalikega libistada alla esimene õlu pärast nädalast pingutust, mägijões pesemist ja giid Rogeri tehtud igapäevase pasta ja puuviljade söömist. Oma esimest matka Andides mäletan aga pisarataga: Meridas kohe kahe päevaga 4400 m kõrgusele. Appi, kui halb mul oli, aga ilus ja võimas ka.

Roraimal parim aeg matkamiseks on jaanuar.
www.besthike.com/southamerica/venezuela/roraima.html

Torrox, Andalusia, Hispaania

Hispaania tuntuim matk on kindlasti El Camino de Santiago. Mina aga otsustasin teha sellise mõnusa turistimatka Andalusias, Malagast 25 km kaugusel asuvas Torroxi külas. Leidsin matka oma lemmiku www.responsibletravel.com kodulehelt ning sattusin nädalasele matkale koos 12 võõraga Inglismaalt, Iirimaa ja Kanadast. Meie pererahvas ja giidid oli kaks britti, David ja Gill. Elasime Torroxi külas väikestes valgetes majades, jõime veini ja söime kohalikes uhketes restoranides, olles päeval teinud 10–15 km matku. Vaated, loodus ja päike on peamised, mis Hispaaniast meelde jäävad. Soovitangi algajal mõne sellise lihtsamaga algust teha, kotti tassima ei pea, iga õhtul on tsivilisatsioon ja vein ning kui väga ei jaksa, siis võib mõne päeva ka niisama olla. Sundust pole. Hispaania on üldse Euroopa üks mägisemaid maid: Sierra Nevada ja Los Alpujarras Andalusias, Püreneed ja Picos de Europa põhjas. Kes mitu päeva matkata ei jaksa, proovigu kergemaid: Montserrat mägi Kataloonias, Parque Nacional de Monfragüe või matkad Ronda lähistel.

Parim aeg matkamiseks on aprilli lõpp – mai.
www.responsibletravel.com

Kristina Mänd

ALBION REISID

REISID MAAILMA ÄÄRELE

Reisid sügistalvel 2014-15

Teravmäed Hendrik Relve
Kolumbia Taivo Koppel
Costa Rica-Panama Hendrik Relve
Guatemala-El Salvador-Honduras-
Belize-Mehhiko Indrek Park
Peruu Kertu Bramanis
Amazonase ekspeditisoon Indrek Park
Jamaica Riho-Bruno Bramanis
Venezuela Hendrik Relve
Prantuse Polüneesia Kertu Bramanis
Uganda-Rwanda-Burundi Riho-Bruno Bramanis
Angoola Taivo Koppel
Tansaania Mati Kaal
Iraan Taivo Koppel
Pärsia lahe riigid: AÜE-Omaan-Katar
Bahrein Teet Toome
Laos-Kambodža Märt Läänemets
Bhutan Teet Toome
Jaapan Kertu ja Riho-Bruno Bramanis
Hiina Anneli Vilu
Birma Taivo Koppel
Maldiivid ja Seišellid Argo Schneider
Bangladesh Teet Toome
Madagaskar
Galapagos ja Equador Taivo Koppel

Vaata: albion.ee
Helista: 445 6009
Kirjuta: albion@albion.ee
Argo Schneider 5645 5850

REISIKORRALDAJA AASTAST 1996

Shiva palverännak Mauritiusel

Tahad kõndida 32 km laugjal maal koos tuhandete palverännuritega Shiva kuju juurde? Mauritiusel saad, aga oi, see oli kohutav: 12 tundi vihma, asfaldi ja pühakujude tassimist. Minu pererahvas, Roshni ja Dilip, teeb selle matka igal aastal. Roshni on tavaliselt pärast paar päeva rivist väljas ja ainult oigab haledalt voodis. Dilip, endine rahvusvaheline jalgpallikohtunik, on kõvemast puust – temaga veetsime järgmise päeva lihtsalt rannas lebotades ja saime oma valutavad jalad korda.

Aga nüüd matkast: iga aasta märtsis käivad tuhandet kohalikud (ja mõned külalised) pika palverännaku oma kodudest Grand Bassini Shiva jaoks ehitatud templisse. Tee ääres pakuvad lahked inimesed sulle juua ja süüa, saad oma ville ravida ning teiste palverännuritega koos kannatada. Kui kohale jõudsin, ei näinud alguses midagi ja siis ilmus udust nähtavale 30-meetrine Shiva kuju. Väike Ganga Talao ehk Grand Bassin on Mauritiuse südames mägedes asuv pühaks kuulutatud kraatrijärv. Sel päeval oli kant täis inimesi, kes olid toonud ohvriande, söid ja jõid. Kõigi riided olid kaunid ja värvilised, nad olid õnnelikud ja katkiste jalgadega, sest paljud läbisid matka paljajalu.

Mauritiusel tein veel mitu matka, väga naljakas oli Pöidla-nimelise mäe otsa ronimine, sest tippu mahtus seisma ainult kaks inimest. Piton de la Petite Rivière Noire on saare kõrgeim mägi, kust avaneb vapustav vaade üle terve saare, ning loomulikult Le Morne, Unesco kaitse all olev mägi, mis oli põgenenud orjade varjupaigaks.

www.mauritius-guide.net/pilgrimage-sites/

W-trek, Tšiili

Seal hoia pead all, sest tuul viib su muidu minema. Matka alustamiseks sõidad laevaga alguspunkti ja juba esimesed vaated tornisarnastele lumega kaetud mägedele võtavad õhku ahmima. See on Torres del Paine, Lõuna-Tšiilis asuv tsitadell ja üks maailma metsikuimaid rahvusparke. Esimene päev viis mind tohutu liustiku juurde, puud peegeldusid puhta veega mägijärvedes ning päike säras eesoleval liustikul nii, et ka kolmekordsed päikeprillid poleks liiast olnud.

Teisi matkajaid oli ka, aga see ääretus ja suurus tekitavad tunde, et oled ainus ja peale sinu on ainult liustik, linnud ja uhked mäed. Teisel päeval vaatasin ja kuulsin, kuidas järgmisel liustikul toimus laviin. See oli võimas. Kolmandal päeval sattu-

sime kokku guanakodega, laamade metsikute sugulastega.

Magasime neljakesi ühes telgis, et soojem oleks, aga hommikuks olid läätsed ikka topsis ära külmunud. Õnneks olin sokid ja riided magamiskotti sisse pannud ja vähemalt need olid soojad. Kõige suurem elamus liisaks mägedele ongi õhk, see värske ja krõbe liustikujääst tulev õhk. Kui oled matka lõpetanud, siis mine ja naudi kokteili üheks maailma kaunimaks hotelliks peetud Hotel Explora Patagonia terrassil. Torres del Paine vaatab sinu peale ja varjab hästi oma saladusi, sest 60 km pikkune matk on sind lasknud neid ainult õrnalt nuusutada.

www.visittorresdelpaine.com/torres-del-paine-w.shtml

Aclima - Pesu, mis hoiab Sind soojas ka kõige külmemas ilmaga.

Merino vill on kõige täiuslikum naturaalne tekstiilikiud:
hoiab keha kuivana, püsib soe isegi märjalt, on pehme ja ei torgi, on hääletu, on looduslikult veniv - järgib kehakuju ning ei piira liikuvust, võib pesta masinas.
Merinovillakiud puhastab end ise - **ei võta külge mustust, ei vaja sagedast pesemist.**

75 aastat kogemust - testitud Norra kliimas alates aastast 1939.

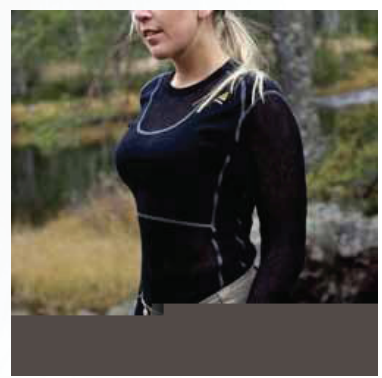
Aclima pakub 5 erinevat sarja merinovillast pesu, nendest 3 talviseks kasutamiseks.

HotWool
0° ... -40°C

WarmWool
+9 ... -20°C

WoolNet
+15 ... -9°C

Tagab sooja ning hea enesetunde igapäevasel kasutamisel, sportimisel, matkamisel, jahipidamisel, kalastamisel, välitöödel...

Vali sobiv pesu lähtuvalt temperatuurist ja tegevuse aktiivsusest.

MATKaSPORT kauplused:
Tallinn - Järve, Ülemiste ja Rocca al Mare keskused;
Tartu - Lõunakeskus; Pärnu - Port Artur2

Mosambiik

Mõtlesin, et rannas jalutada on väga kerge ja tšill, aga pärast nädalat lumivalgetel düünidel üles-alla ronimist ma asja enam nii kergekäeliselt ei suutu. Matkakaaslased olid 15 lõuna-aafriklast ja üks austraallane. Iga päev läbisime 10–17 kilomeetrit, vahepeal paljajalu (millised kaunid jalad ja beebikannad mul pärast olid), väikese pausiga mere ääres, et oma võikut ja puuvilju süüa. Õhtuti ostime kalurilt kilode kaupa krevette.

Kokku oli see kerge ning hinge ja ihu kosutav matk, suured kotid veeti autoga ja ise pidid vaid endaga vaevalt nägema. Matka lõpuks olid mul uhkusega ette näidata skorpioni hammustus reie peal, satikad juustes, ühelt rannakutsult saadud kirbud ning lugu ussista, kes end minu magamiskotti magama sättis, kui ma parasjagu rannas ööbida otsustasin.

www.footprint.co.za/mozambique_beach.htm

Kristina Märd

Chiara Gioianni Colombo | D. Kalesina.com

Lavacchio, Itaalia

Nii nagu Andalusias, on kaunis ja metsikus Toscanaski valdida kümnete matkade vahel. Mina sattusin Lavacchiosse ja armusin kohe. Vanast laudast ümber ehitatud maja, suurepärased toidud, hea vein ja iga päev erinevad matkad ümberkaudsetes mägedes tegid sellest nädalast ühe mõnusa matkaelamuse. Seltsiks peremees Jamie ja koer Finty, tegime iga päev uhkeid rännakuid mägedes ja külates. Aegajalt liitus meiega Jamie abikaasa Ailsa ning tore hollandi perekond, kes rentis maja meist natuke eemal. Kes otsib ilu, rahu ja vägevaid vaateid, see on just koht, kuhu minna.

www.lavacchio.com

Gröönimaa

Pea seda oma esimeseks matkaks, kui aastal 2005 võtsin ka elus esimest korda korraliku kuuajase puhkuse ja läksin oma unistuste kohta Gröönimaale. Esimesed päevad olin omapäid ja matkasin niisama Kangerlusuaqis, siis jõudsin Ilullisati, kohtusin teiste matkalistega, sain kohe sõbraks teejuht Ruthi ja norralanna Anne Lisega. Pärast esimest päeva, kui meid pealelõunal tänati vaipustavate vaadetega jäämägedele, oli minu süda läinud nii Gröönimaale kui ka matkamisele. Disco saar, väikesed kalurikülad ja koerad ning muidugi jääväljad ja -mäed tegid selle siiani üheks kõige kaunimaks nädalaseks matkaks, mida olen pidanud. Soovitan kõigile.

www.greenland.com/en/things-to-do/outdoor-aktiviteter/vandring.aspx

Kristina Märd

Tasub veel proovida

... kergemaid kohti, näiteks: Prekestolen Stavangeris, Norras; Fitz Roy Argentiinas; vaalamatk Hermanuse linna lähedal ja kõik matkad Drakensbergi mägedes Lõuna-Aafrika Vabariigis; Fish Riveri kanjon Namiibias; Siinai mägi Egiptuses; Elbrus Venemaal; tundramatkad Lapimaal; Wrangelli-St. Eliase liustikumatk Alaskal; matkad Austraalias ja Irimaal ning Ben Nevis Šotimaal. Lähiaastatel ootavad mind Los Alpujarras, Suur Kanjon ja Alpid.

Nõuanne

Mis peab iga matkal kaasas olema, sõltumata pikusest ja raskusest: korralik veepudel, head matkasaapad, mugavad sokid ja aluspesu, seljakott, snäkid, taskunuga, päikesekreem, vihmakeep, hea tuju, päikesepriidid, iselagunevad niisutatud salvrätid, müts, kindad ja kaart.

Avasta maailma Condoriga.

Enam kui 75 puhkusesihtkohta üle maailma
Kuuba, Dominikaani Vabariik, Jamaica, Mehhiko.

Sündinud lendama.

Lisainfo ja broneerimine tel +372 668 10 10
või sales.baltics@condor.com.

Condor
www.condor.com

Abu Dhabi emiraadis on mõnekümne aastaga kõigi elu tundmatuseni muutunud. Ka kaamelite oma, kel moodsas maailmas polegi suurt muud teha, kui olla lihtsalt ilus, veendus Silvia Pärmann Al Dhafra festivalil käies.

Küürakad kaunitarid

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

Ilustusvõistlus on osa kahe-nädalasest üritusest, mille käigus toimuvad nii võiduajamised kui lüpsivõistlus. Liigi haruldast ilu arvestades on osavõtjaid eriti arvukalt just kauneima kaameli valmistel.

Publiku vaatlemine, kelle moodustavad valdavalt kaameli omanikud, nende perekonnad ja ostuhuvilised, on sama huvitav kui kaunitaride võrdlemine.

Auhinnafond on muljet avaldav, laiali jagati 198 autot ja lisaks veel hulk rahalisi preemiaid.

Säravvalget *kandura't* ja vaevumärgatava Armani logoga *ghutra't* kandev mees oli häämingus, “*Business card? But I don't have to go to work.*” Tema aktsent oli pärit mõnest kallist USA ülikoolist, ta ise aga – otsustades riiete, peakatte ja fakti alusel, et ta kaamelite iludusvõistlusel publiku seas istus – Araabia Ühendemiraatidest.

Kui sul on mõned kaamelid, mis võistlevad sellisel üritusel šaikide perekondadele kuuluvate loomade võistlusklassis, siis tõepoolest – peale igavuse pole ühtegi põhjust tööle minna ja lasta endale visiitkaarte trükkida.

Al Dhafra festival, mille osaks kaamelite iludusvõistlus oli, on seni iga aastaga kasvanud järjest suuremaks ning toimub Abu Dhabi emiraadis 2014. aasta detsembris juba kaheksandat korda.

IGAPÄEVANE KAAMELITURG JA VÕIDUJAMISED pole Araabia poolsaarel mitte ühestki riigist küll kuhugi kadunud, ent Abu Dhabi on läinud nii pilvelõhkujate, kiirete autode ja kaubanduskeskuste nägu, et traditsiooniliste tegevusalade elus hoidmiseks ja tutvustamiseks kutsuti ellu uus festival, mille patrooniks on Abu Dhabi kroonprints šaik Mohammed bin Zayed Al Nahyan isiklikult.

Juba Ühendemiraatides endis elab 380 000 kaamelit; festivali võiduajamised, kauneima kaameli konkursid ja lüpsivõistlus toovad kohale tuhandeid kaameleid üle kogu regiooni: Jeemenist, Omaanist, Kuveidist, Saudi Araabiast.

Seitsmendal festivalil osalevat kaamelimerd ning nende heal järjel ja silmanähtavalt pühendunud omanikke nähes tundus hirm kaamelikasvatuse kadumise ees täiesti asjatu.

Juba see, et kõikidel aladel võisteldi kahes klassis – šaikide perekonnad ja hõimud –, andis märku, et kaamelid ei ole tõrjutud vaese mehe Ferrari rolli. Auhinnad, muuseas, olid mõlemas klassis ühesugused. Kogu festivali võidufond oli 46 miljonit AED ehk 9,1 miljonit eurot, mille hulka kuulus 198 autot.

Need auhinnad ei olnud kindlasti ebaproportsionaalselt suured kaamelite endi hindu vaadates. Võistlejate vahel ringi jalutades räägiti palju rahast. Seal, võhiku jaoks täiesti tavaliste kaamelite hulgas, oli hulganisti neid, kelle hind väidetavalt üle miljoni euro küündis. Ja oksjonitel tõepoolest makstaksegi selliseid summasid.

Ehkki kaamel on ülistatud kui jumala kink beduiinile, saavad sellise hinnaklassi kaameleid endale lubada vaid šeigid. Miljoni-euro-kaamel ei lähe muidugi kõrbesse tööle või kööki – seda ilu saab panna patta ja pannaksegi –, vaid temaga kihutatakse võidu ja oodatakse, et ta on vanemaks veel paljudele väikestele sama väärtuslikele ja ilusate kaamelibeebidele.

MILLINE ON ILUS KAAMEL, on väga selgelt kokku lepitud. See pole konkursid, kus isikupäraga lüüa või kus zürrii asjale väga subjektiivselt läheneda saaks.

Esiteks, punased (kes näevad mitteasjatundja

Võiduka kaameli kiharad värvitakse safranilahusega kollaseks.

jaoks välja nagu beežid) ja mustad (kes paistavad pigem tumepruunid) kaamelid võistlevad eri klassides, sest nende ilu mõõtmiseks on osaliselt erinevad kategooriad. Kui karv peab läikima, ja lad sirged ja nina kaunis olema olenemata värvist, siis mustade kaamelite puhul on ilu näitajaks ka mokaade pikkus (mida pikemad, seda kaunimad) ja küüru suurus, samal ajal kui punastel on oluline küüru kõrgus ning midagi ka sisemise ilu valdkonnast – kuulekus.

Ent ehkki kõik peaks tingimusi teades selge olema juba enne žürii otsust, jäi mulje, et siiski oli ruumi üllatustele ning koos sellega ka rõõmujoovastusele.

NII VÕIDUKAAMELI KUI KA TEMA PEREKONNA TUNNEB kaugelt ära veel mitu päeva pärast võistlust. Võidukaameli pea määriti kokku safranilahusega, mille värv ja lõhn püsivad paar nädalat. Safrani magus lõhn täidab hiljem kogu talli ja hõljub kaugemalegi – nii et ikka iga mööduja teab, kui äge kaamel selle omanikul on.

Omaniku enda tunneb lisaks tuliueale autole ära selle järgi, et ta tantsib, huilgab, vehib oma piitsaga – see on kohustuslik aksessuaar – ja lihtsalt särab. Kui naiste ilu on võõraste eest peidetud musta loori taha ning sellega eputada ei saa, siis muutub küürakas iluduskuninganna perekonnas topeltvärtuslikuks.

Mazayna Al Dhafra

Abu Dhabi emiraadi lääneosas Al Gharbia regioonis asuv Al Dhafra pole seni turistikaardil olnud, festival on viimastel aastatel seda asjaolu aga hoogsalt muutma asunud.

Al Dhafra festivalile, mis järgmist korda toimub tänava detsembris, jõuab lihtsalt nii Abu Dhabist kui ka Dubaist – see jääb mõlemast umbes kahetunnise autosõidu kaugusele. Kõik festivali üritused on külastajatele tasuta, saab proovida ka kaamelisõitu.

www.aldhafrafestival.ae

Žürii otsust oodates aitavad pingeid maandada ürituse külalistele mõeldud tee ja datlid, mida varjualusesse seatud diivanitel degusteerida võib.

Tule ja tunneta Surnumere unikaalsed mõju!

Juba kuningas Saalomon ravitses Surnumeres oma ihu ja hinge.
Kuninganna Kleopatra sai Surnumerest siidise naha, noorema keha ja lopsakamad juuksed.
Estonia Spa tõi killukese Surnumerd ja selle tervistavad mõjud Sulle lähemale.

UUS!

Pakett Surnumere nauding

Hind alates 45eur/1 inimene/1 öö

Hind kehtib 23.02.-26.04.2014

Pakett sisaldab:

- unikaalsed kogemust Surnumere basseins (lubatud korduvkülastus paketi perioodi jooksul)
- majutust Rohelise või Valge maja 2-kohalises standardklassi toas
- hommiku- ja õhtusööki buffet restoranis
- värskendavat jooki Surnumere keskuses
- hommikvõimlemist E-L

Proovi lisaks Surnumere toodetega iluteenuseid ja kehahoolitsusi!

Surnumere naudingu paketi kasutajale

- raviprotseduurid -20%
- iluteenused -10%

Info ja broneerimine:

Estonia Medical Spa Hotel, Tammsaare 4a, 80010, Pärnu
tel.: +372 447 6905 e-mail: sales@spaestonia.ee

VAATA LISAKS:

www.spaestonia.ee

Tekst ja pildid **KAIRI KULLO**

Kairi Kullo jahmus Porto ilust juba esimesel korral, ent ka pärast teist ja kolmandat külastust veidi kainenenu oli ta ikka lummatud. Järgnevat kirjutadeski tundis ta, et peab taas suuna sinnapoole võtma. Ja suvel tulevad ju veel otselennud Lissaboni ...

Porto

– armastus esimesest silmapilgust

Porto ilu ei ole klassikaline, ta on üpris räämas ja kasimata ning mõnel pool on tunne, et aeg on seisma jäänud. Aga ära lase end sellest ära ehmatada, see ongi Porto sarm! Palju on vanu, renoveerimata ning väga väsinud nurgakesi, samas leiab ka täiesti fantastilist moodsat arhitektuuri.

Porto (inglise keeles Oporto) on Portugali suuruselt teine, 200 000 elanikuga linn, mis asub Lissabonist pea kolmetunnise autosõidu kaugusel põhja pool. Õigupoolest on Douro jõe kahel kaldal koos lausa kaks linna – ühele poole jääb Porto ning teisele Vila Nova de Gaia (või lihtsamalt Gaia). Mõlemal kaldal on midagi pakkuda – rohkem või vähem.

VANA PORTO ON VÄGA FOTOGEEENILINE – pea iga maja õhkab filigraanset ilu ja detailidesse on süvenetud. Majade fassaadid on kaetud traditsiooniliste kähelkivide *azulejo*’dega, mis muudavad linnapildi üpris kirjuks.

Kaart tasub seal taskusse jätta ning lihtsalt

aega võtta ja jalutada – linn suudab üllatada pea iga nurga taga. São Bento raudteejaamast lõunasse, jõe poole jääb vanalinna osa katedraali ja kirikutega. Lisaks loomulikult Ribeira Douro jõe kaldapealsel, mis on valitud UNESCO maailmapärandi nimistusse ja muutub äärmiselt elavaks just ööpimeduse saabudes. Kitsad risti-rästi jooksvad tänavad, *azulejo*’de rohkus, akende taga kuivav pesu, kümned ja kümned kohvikud-baarid – Ribeira suudab oma kaootilisusega võluda kindlasti iga külastaja.

São Bentost põhja poole jääb elegantne Avenida dos Aliados, mida peetakse Porto südameks. Seal saab kogeda võrreldes Douro jõe kaldaga täiesti teistsugust, monumentaalsemat arhitektuuri. Uhket bulvarit ääristavad imposantsed ehitised, millest enamik on hotellid ja pankade esindushooned, kuid leidub ka ajaloolisi kohvikuid ja restorane. Täpiks i peal on uhke linnavalitsuse maja.

TEISEL POOL JÕGE asuvast Gaiast avanevad suurepärased vaated vanale Portole. Jaluta näiteks üle Ponte Luísi raudsilla, mis ühendab linnu juba 1886. aastast. Kui otsid aga kuulsat Eiffeli torni arhitekti projekteeritud veel vanemat silda, siis see on hoopis Dona Maria Pia ja asub kilomeetri jagu sisemaa pool.

Linnalt nime saanud portveini keldrid asuvad muide kõik Gaias (www.cavesvinhodoporto.com) ja kui sa ka pole suurem portveinisõber, tasub mõnd neist siiski külastada. Valikus on kokku üle 50 tootja, kuulsamad ehk Sandeman ja Taylor’s. Enamik veinikeldreid teeb oma valdustes ka ekskursioone, mis tavaliselt lõpevad degusteerimisega, ning uskuge mind, *vintage*-portvein peaks mekkima ka kõige kindlamale vastuseisjale! Kuigi Douro piirkond on seotud peamiselt portveini tootmisega, on see tuntud ka oma väga hea punase veini poolest.

Lennunõu

TAP PORTUGAL avab Tallinna-Lissaboni otseliini 4. juulil ja lennud hakkavad toimuma kolm korda nädalas. Muidugi on Lissabonist tihedad jätkuühendused Portosse ja edasi-tagasipiletite hinnad Tallinnast sinnani algavad 285 eurost. Vaid Lissaboni pileti saab aga osta paremal juhul 220 euroga ning edasi umbes 300 km kaugusele Portosse võib sõita ka maad mööda, näiteks rendiautoga.

ALTERNATIIVIKS on Lufthansa, kel TAPiga võrreldes väljumisi rohkem. Tallinna ja Frankfurdi vahel saab tänavu suvehooajal lennata lausa kolm korda päevas ja sama palju tehakse ka otselende Frankfurdist Portosse. Edasi-tagasipiletite hinnad algavad 260 eurost. Odavaimate kohtade saamine eeldab muidugi ülisuurt paindlikkust kuupäevades ja pikka etteostu (päris südasuveks ei pruugi neid sellest hoolimata leida, kevade või sügise poole aga küll).

MAURI SAAREND, Estravel

Portugal

Gaiast Atlandi ookeani poole minnes jõuate Afurada külla. See on omaette elamus, sest paljud vanemad elanikud järgivad siiani traditsioone: mehed käivad ookeanil kalal ning naised jalutavad, kausid pea peal, külaväljakule pesu pesema. Euroopa Liidu rahaga ehitati mõned aastad tagasi ka uus ja moodne pesumaja (samas tundus, et see on siiski pesumasinateta, kuid pead ei anna). Kontrast uue ehitise ja pesunöörde virvarri vahel on omamoodi koomiline.

Üllatavaks on ka kõnniteedele konstrueeritud nii restoranide kui ka erakasutuses olevad grillid – mõne ümber istus suurem seltskond külamehi, kes lõbusalt ümbritsevat kommenteeris, teise juu-

Ostlemine

Mõnest Porto nurgast leiab nostalgilisi minipoodi, kus 10 ruutmeetri peale on kuhjatud kõikvõimalikku trini-träni, mis võib seal olla seisnud juba 40 aastat. Sama poe naabruses võib jällegi asuda trendikas kohalike disainereid esindav butiik. Tihedalt leiab rahvusvaheliselt tuntud markide esinduspoode Rua de Santa Catarina ja Avenida da Boavista tänavatel, sõltumatud poed leiab Rua do Almada ja Rua de Miguel Bombarda tänavatel. Ka siit kolm soovitust.

RAAMATUKAUPLUS LELLO & IRMÃO ehk Livraria Lello (Rua das Carmelitas 144) on üks Portugali üks vanimaid raamatukauplusi, neogooti stiilis sisekujundusega.

MERCADO DO BOLHÃO (Rua de Sá da Bandeira / Rua Formosa) on suur kesklinna turg, kust leiab nii värsket kraami kui ka kõike muud.

A VIDA PORTUGUESA (Galeria de Paris 20) on pühendunud kaupadele, mida Portugalis on toodetud juba aastakümneid, samast leiab ka uuema disainiga esemeid.

Kohvi(kute)kultuur

Kohv ja kohvi joomine kuulub portugallase elustiili juurde ning seetõttu leidub seal hulganisti toredaid kohvikuid. Juba espressot nimetavad nad mitut moodi (*uma bica* Lissabonis, *um cimbalino* Portos, *um cafe* mujal Portugalis), mis näitab, et asjale lähenetakse suure tõsidusega. Siit kolm soovitust.

CAFE MAJESTIC on juugendstiilis väga majesteetliku sisekujundusega kohvik Porto südames. Kuigi koht on äärmiselt turistiderohke, tasub seda interjööri pärast kindlasti külastada.

A BRASILEIRA on kohvinautijate kogunemispagaks olnud sajandijagu. Ilme on tal küll natuke räsitud, kuid aegadetagusest hiilgusest saab väga hea aimduse.

GUARANY avati 1933. aastal ning see on siiani tuntud muusikute kohvikuna. Nimi pärineb Lõuna-Ameerika indiaanlaste hõimult, kes on ühed Brasiilia põliselanikud. Pakutav kohv peaks pärinema samast piirkonnast. Aeg-ajalt toimuvad seal luuleõhtud, kontserdid (*fado*-esinemised) ja debatid.

res askeldas kohalik vanaproua. Afurada fassaadidel on samuti rohkelt kirevaid *azulejo*'sid, mis päikesepaistelise ilma korral lausa säravad.

PORTO ON JALGPALLIKLUBI FC Porto (hellitavalt Dragões ehk draakonid) kodu ning kui juhulikult satute linna külastama Portugali liiga mängude ajal, siis kohaliku hulluse elamus on garanteeritud. Eriti just siis, kui vastaseks on Lissaboni klubi Benfica! FC Porto kodustaadionile (Estádio do Dragão) on pea võimatu pileteid saada, kuid kogu seda vaimustust saab üsna ehedalt kogeda ka kohalikes baarides, kuhu kogunevad kõikide põlvkondade esindajad. Kindel, et unustad televiisori, sest hambutu vanatädi ja eelkoolialiste siiras entusiasm värava korral on vaatamäng omaette.

PORTOS OLLES PEAKS KINDLASTI KÜLASTAMA 2005. aastal avatud Casa da Musicat (www.casadamusica.pt), kuulsa Rem Koolhaasi loodud kontserdimaja. Tippklassi ehitis on samas nii väljast kui ka sisekujunduse poolest väga lakooniline. Pea igal õhtul toimub seal mingi muusikaline etteaste, arvestades igasuguste huvidega kuni öiste DJ-pidudeni välja.

Kui Portos on plaanis pikemalt aega veeta, tasub teha kesklinnast väike väljasõit Serralvesesse (www.serralves.pt). Mastaapse liigirohke pargi servas asub moodsa kunsti muuseum, kus korraldatakse loenguid ja töötube. Park on tõeliselt meditatiivne keskkond lõõgastumiseks ja sihitult ringjalutamiseks.

Minipuhkus Helsingis

Eckero Line viib sind sõpradega pealelõunaks Helsingisse, kus ootavad Soome suurimad ostukeskused, noolid restoranid ning vilgas kontserdi- ja ööelu. Peale mugavat ööbimist ja rikkaliku hommikusööki hotellis, jõuad kesklinna poodidele värsket pilgu peale heita.

Tagasi Tallinnasse jõuad järgmise päeva õhtuks.

Täpsem info: www.eckeroline.ee

SOODNE &
MOODNE

Reis + ööbimine
Radisson Seaside
hotellis* alates **74€**

Reis + ööbimine
Sokos Albert
hotellis* alates **78€**

*Hind ühele inimesele kaheinimese toas
koos hommikusöögiga.

eckeroline.ee

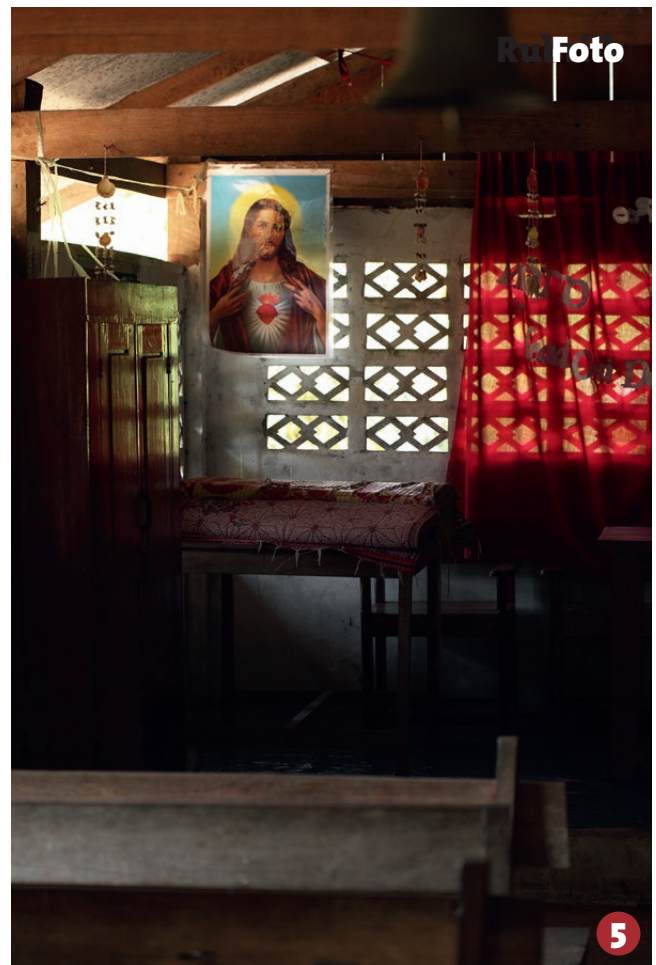
ECKERÖLINE
MÖNUSALT TALLINNAST HELSINGISSE

Üks Eesti sõpruskond on juba mitme aasta vältel Tais käinud, aga mitte rannas, vaid abistamas Birmast põgenikena saabunud karenid hõimu orvuks jäänud lapsi. Tööst heategevuslikes lastekodudes on grupile eestlastele saanud iga-aastane ettevõtmine ja päris kindlasti on laste siirus, hoolivus ja mängulust midagi palju enamat kui soe rannaliiv.

Kareni lapsed Tais

Pildid JUTA KÜBARSEPP

Selle fotoloo pildid on jäädvustanud professionaalse fotograafisilmaga Juta Kübarsepp. Me ei hakka siinkohal lahti rääkima karenid rahva traagilist lugu ega vaatlema nende laste kultuuritausta või teed Taisse. Võtke vaevaks märgata neid lapsi, mõelge hetkeks, et reisimisel võib olla ka sügavam mõte ning et heategevus on sisukam puhkus kui rannal peesitamine. Ja muidugi anname siinkohal mõned vihjed, et ka teie fotojutustused ja reportaažid oleks samavõrd emotsionaalsed kui need pildid siin. Lisainfo eestlaste tegemistest karenid rahva juures saab soovi korral Facebookist: "The Karen: Forgotten but not forsaken".

- 1 **Valgus ja vari.** Vahel on detailid liiast. Tavalisel valgusküllasel pildil jäädvustuks tolle koolitöö kallal askeldava lapse nägu, riietus ja miljon muud detaili, mis üksteisega tähelepanu eest võitleks. Siin fotol on vaid tegevus ise.
- 2 **Ruum.** Vaataja ei saa täpselt aru, mis raamistus see esiplaanil hõlpsalt paistab. Ometi on kaadrit varjutaval objektidel pildi kompositsioonis oma roll – see annab kahemõttelisele pildile ruumilisuse.
- 3 **Otsi valgust.** Puu vilus seisvale lapsele ei paista otse päikesevalgust. Pehme peegelduv valgus ei jäta teravaid varje ja vormib kaunit nii puukoore pahlkliku tekstuuri kui ka lapse pehmed näojooned.
- 4 **Mäng ja äratundmisrõõm.** Ei ole midagi paelumamat kui mäng. Paberlennuk on Tais sama marki, mis meil Eestiski. Pildile annab erilise võlu piiratud valgus: selle foto panevad elama valgusesäde lapsed silmades.
- 5 **Kontekst.** Märka seda ja jäädvusta. Tai on valdavalt budistlik maa, kuid kristluselgi on siin oma roll. Heategevus ja kristlus on tihti tihedalt seotud.

6

7

8

6 Kolmandiku reegel. Foto kompositsiooni jaoks olulisest kolmandiku reeglist oled kuulnud? Kui ei, siis googelda. See foto näitab ilmekalt, kuidas pildi mõtteliselt kolmeks jaotamine toimib ka püstise kaadri puhul.

7 Muster ja rütm. Mõlemast on ilusa pildi saamisel kasu, üks selline pilt sinu reisialbumis võtab tormakas fotojutustuses hoo maha ja loob sinna, nagu muusikud vist ütleks, kandva pausi.

8 Liikumine. Saa oma kaameraga sedavõrd sõbraks, et suudad valitseda säriaega. Selle pildi meeleolu oleks poolik, kui poleks udust lehvikut ja õhu pea hoomatavat liikumist suvises leitsakus.

9 Meie igapäevane söök. Püüa kinni üks lugu. Mäletad koolieineid, mis mõnele maitsesid ja teistele teps mitte? Tai lapsedki pole ses osas kuidagi teistsugused. Üks sööb isukalt, teine vaatab ringi.

9

HAWAIIAN Tropic™

EST. 1969

THE *Beauty*
OF SUN PROTECTION

SILK HYDRATION PÄEVITUSEMULSION SPF 15,30

Luksuslik siidiproteiine sisaldav päevitusemulsioon toidab, hellitab ja niisutab nahka rikkalikult 12 tunni jooksul. Emulsioonil on laiaspektriline UVA-ja UVB-kaitse. Hoiab ära päikesepõletuse ja naha enneaegse vananemise. Rahvusvaheline Nahavähi Organisatsioon soovib toodet kui ohutut ja efektiivset kaitsevahendit UV-kiirte eest. Kergesti imenduv emulsioon sisaldab toitvaid antioksüdante ja troopiliste taimede ekstrakte. Dermatoloogiliselt testitud.

Tallinna ja Tartu Kaubamaja Ilumaailm
I.L.U kauplused

Maaletooja: Tibrette Trading OÜ, 6397044, www.tibret.ee

New York

– mon cherry

Tekst ja pildid: MARTIN SOOKAEL

Martin Sookael käis New Yorgis viiendat või kuuendat korda (sõltub sellest, kuidas lugeda – kuna mõned korrad on olnud ainult 1-2 päeva ja teised 1-2 kuud, siis ei teagi, kuidas arvestada). Huvitav on see, et New Yorki tagasi tulles ei tundu see üldsegi sama linn, vaid hoopis uus. Umbes nagu NY2, NY3 või NY5. Siin kümme kirssi, mida ta suures õunas enim südas.

Banksy. Inglise kunstnik Banksy on olnud nii minu kui ka mitme mu tuttava suur iidol. Minu NY-s viibimise ajal oli ka Banksy seal kuuajalises “residentuuris”, avades iga päev mõne uue kunstiteose. Suur oli minu üllatus, kui ükspäev Red Hookis hommikusöögile jalutades avastasin kodutee äärest palju erutunud inimesi. Mis oli juhtunud? Banksy oli joonistanud seinale plaastritega kaetud südamekujulise õhupalli. Mille keegi Omar-nimeline oli üle sodinud. Mille peale keegi (sosistati, et Banksy) oli Omari nime alla kirjutanud “(Omar) on väike armukade tüdruk”. Mille peale keegi kolmas oli veel midagi sodinud. Kuna Banksy teosed maksavad miljoneid, oli kinnisvaraomanik seepeale ahastuses kogu kollegiaalse kunstiteose katnud pleksiklaasiga.

Tucker. New Yorgis on tõesti igasuguseid inimesi. Ma sain sellel reisil endale päris mitu huvitavat tuttavat (näiteks mustanahaline lesbipoetess), aga omaette pärl oli Tucker – endine Manhattani kunstnik ja praegune Brooklyni kodutu. Kuna Tuckeri leiutamishimu ei olnud teda maha jätanud, oli ta leiutanud kaasaskantava ja kokkupandava kodu ning elas sellega üsna minu ukse ees.

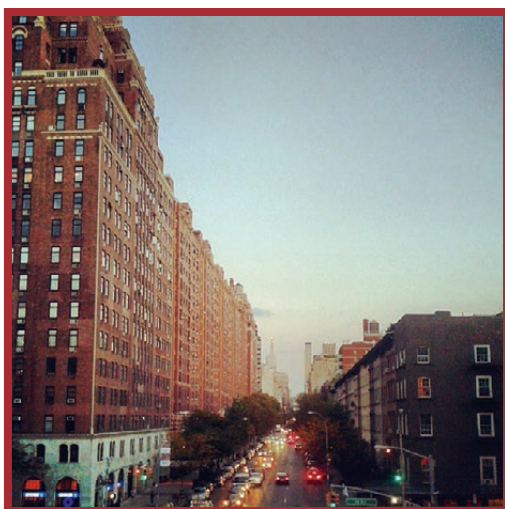
Tõmbekeskused.

Üks asi, mida seekord NY-s teisiti tajusin kui varem, oli Ameerika (äriinimene mõtleb sia vahele sõna "turu") hiiglaslikkus. Üks veenvamaid näiteid sellest on vaade NY tõmbekeskustele ja nende omavahelisele lähedusele. Selle pildi peale mahtusid ainult kaks: New Jersey ja Manhattan (millel omakorda on *uptown* ja *downtown* Wall Streetiga), aga kui see pilt oleks panoraam ja paremal oleks veel sama palju ruumi, siis oleks pildile mahtunud ka nii Brooklyni kui Queensi keskus. Pilt on tehtud minu seekordses kodupeatuses – Smith & 9th Street.

Projects. On üks sõna (no tegelikult on neid palju), mida USA-s ei ole ilus kasutada. Selleks sõnaks on geto, mille asemel on viisakas öelda *projects*. Projektid on 1940.–1970. aastatel ehitatud hooned, mis olid mõeldud selleks, et ka vaesematel oleks võimalik linnas elada. Paljude vaeste inimeste kokkupanemisel juhtus aga hoopis see, et ühte kohta kolis kokku suur hulk kriminaalselt aktiivseid inimesi ja projekte hakati kutsuma hoopis getodeks. Huvitav on see, et ka Stockholmis ehitati samamoodi elamispiind miljonile inimesele ja sealgi kutsutakse neid kõrgeid maju rahvasuus projektideks. Kui see välja arvata, et NY projektid on enamasti pruuni värvi, meenutavad nad tihti mulle hoopis Mustamäed, Lasnamäed, Õismäed ja kõiki teisi Nõukogude Liidu ajal loodud magalaid.

Sandy. Mu sõber pidas oma sünnipäeva umbes samal ajal, kui tegutses orkaan Sandy, ja tema sünnipäevast jäi seina peale nali Sandy soojast ja märjast kallistusest. Kui eestlaste jaoks oli see nali, siis NY jaoks tõsine kataastroof, millest alles praegu taastutakse. New York peab üldse tihti tegelema üsna tõsiste probleemidega. Kord lendavad lennukid kõrghoonetesse ja kord tõuseb vesi kaks korda üle pea. See pilt sai tehtud nii, et härrasmehed olid juba mõnda aega kohalikus kõrtsus reedet tähistanud, kui ma nad suitsupausil fotosessioonile meelitasin. Keelitasin nad ka ülemeelikult nalja tegema ja lõbusad olema Sandy märgi kõrval, aga selle tsirkuse peale hakkasid möödaminevad inimesed valjuhäälselt pahandama. Paljude jaoks tähendas Sandy kõige elu jooksul ülesehitatu kadumist ja mitmed pole sellest siiani taastunud.

Highline. Minu tuttav Kerttu õppis NY-s filminäitlejaks ja pärast kooli lõpetamist jäigi sinna elama. Kerttu oli üks esimesi inimesi, kellega seekord kokku sain ja kes ütles esimesena, et uus asi NY-s, mida kindla peale nägema peab, on High Line. High Line on vana metrootee, mis on ehitatud ümber pargiks/jalutusrajaks. See on hea ilmaga jalutamiseks imeline koht. Vaade on täpselt selline, nagu pildi pealt paistab.

Sild. Sillad, sillad, sillad. See muideks ei ole mitte Golden Gate'i sild San Francisco, vaid Verrazano sild, mis Staten Islandit Brooklyniga ühendab. Kuna nägin Verrazano silda tihti oma kodu lähedalt Red Hookist (ja ta paistis ikka hirmus kaugel olevat), siis otsustasin ühel kaunil laupäeval või pühapäeval lihtsalt selle sillani jalutada. Hiljem vaatasin kaardilt, et teekonna pikkus oli vähemalt 10 kilomeetrit. Kuna käes oli juba november, oli teekond tuulisem, kui pildilt paistab, aga võimalus selline pilt teha kaalus tuule tugevalt üles.

Pargid. NY pargid on täiesti erakordsed. Nad ei ole võib-olla nii peened nagu Pariisi pargid, nii vabameelsed nagu Berliini pargid või nii iidsete kui Londoni pargid, aga igal juhul sobivad nad väga hästi ettekujutamiseks, kuidas alles 300 aastat tagasi sellel künkjal indiaanlased ringi jooksid.

Packard. 75 aastat tagasi valmistati New Jerseys Packardi-nimelisi luksusautosid. Tegemist on väga kuulsate autodega (mõnikord nimetatakse neid ka Ameerika Rolls-Royce'iks) ja ka Konstantin Pätsil olla üks selline olnud. Võib-olla oli seegi auto (või mõned selle auto osad) selles New Jersey (peakontor asus Detroitis) vabrikus valmistatud. Tänapäeval kasutatakse neid ruume laohoonena Aafrikasse humanitaarabi saatmiseks.

Eesti Maja. Kes on New Yorgis käinud, see teab, et linnas on kõik juhuslik ja kõigel on põhjus. Minu lemmikkõrtsiks kujunes sel korral Eesti Maja, kus sai lustakalt veedetud mitu reede öhtut. Eesti Majast koju jalutades jäi mu objektiivile ette aga NY kohta erakordses värvigammas liiklusmärk. Täpselt sellised liiklusmärgid on NY Eesti Maja ees. Juhus? Taustal Empire State Building.

estravel

Lähme seiklema!

Seiklus- ja spordireisid leevendavad adrenaliinijanu ja köditavad närve. Olgu sinu unistuseks reis maailma lõppu või ümber, inimkonna hälli juurde või põrgukuumuses savannidesse, vaheldust ja põnevust leiab igast maailma-jaost ja igale adrenaliinitasemele. Elu on ju seiklus!

Puhkus looduskaunil Sumatral

8-päevane ringreis

Mitmeid väljumisi, küsi lisa!

Hind alates **699 eurost**

Seiklus rööbastel – Moskvast Pekingisse!

17-päevane rongiseiklus

Mitmeid väljumisi, küsi lisa!

Hind alates **2099 eurost**

Jalutuskäik Hiina müüril

10-päevane matk

Mitmeid väljumisi, küsi lisa!

Hind alates **899 eurost**

Teretutvus maailma külmeima paigaga

11-päevane Antarktika ringreis

Mitmeid väljumisi, küsi lisa!

Hind alates **3699 eurost**

Seiklusreisides sisalduvad teenused erinevad sõltuvalt paketest. Küsi lisa reisikonsultandilt. Kohtade arv on piiratud. Vaata teisigi seikluslikke reisiideid aadressil: www.estravel.ee/seiklusreisid

Mustmiljon täidetud reisiunistust

24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

Pikemaks nädalalõpupuhkuks valitud Pariis üllatas Janika Ritsonit jaanuaris sooja ilma ja päikesepaistelise sinitaevaga, mis pole sealgi tavaline. Nii kujunes romantilisest väljasõidust hoopis uutmoodi kogemus – seekordseks liikumisvahendiks said impulsiivselt valitud rattad.

Päris Pariis – jalgrattal

Janika Ritson

Muidugi võib Pariisi avastada ka teisi – näiteks mööda Seine'i suure valgustatud laevaga kruuisides või klassikalise *hop-on-hop-off*-bussiga olulisemate vaatamisväärsuste vahet liikudes. Aga see pole justkui päris-Pariis, mida seal turistidele näidatakse.

Päike ja soe ilm tundusid liiga head, et neid metroo maa-alustes käikudes mööda saata, ning jalutada on küll mõnus, aga vaid jalgsi liikudes suurlinnas paari päevaga paraku palju näha-teha ei jõua. Sestap kujuneski me reisist omamoodi jalgrattarapsoodia.

Kui kuulsates jalgrattalinnades Amsterdamis ja Kopenhaagenis on linnapilt jalgratastest ja nende parklatest kirju, siis Pariisil on omaette ühtne süsteem ja see hakkab igale turistile kiiresti silma. Iseteeninduslik Velib toimib nagu kellavärk – taotled internetist endale sobiva päevade arvuga kasutusloa (valikus on 1 ja 7 päeva) või ostad selle kohapealt, tuvastad end ühes 1800 rendipunktist ja sõit võib alata.

Velibi mobiilirakendus aitab enda asukohta tuvastamisega leida kiiresti lähimad rattad, aga saab veel lihtsamalt – suvalises suunas jalutades komistad nii või naa järgmisel tänaval rattarivi otsa.

TEENUSE HIND koosneb päeva- (või nädala-)pileti hinnast – vastavalt 1,7 või 7 €, millele lisandub tasu tegelikult kasutatud jalgrattatundide eest. Esimene pooltund on tasuta, järgmine maksab ühe euro, järgmine kaks ja kolmandast alates neli eurot. Ülimõistlik hind, mistõttu enamik jalgrattal liiklevaid prantslasi isikliku ratta soetamisele Velibi eelistabki – tasuta pooltunniga jõuab päris kaugele, et ratas jälle ära anda ja hiljem uus võtta.

Hinnastamine garanteerib ka selle, et rattaid kodumaja või kontori juurde asjatult seisma ei jäetaks ja ka turist ratta enne pikemat *brasserie's* prassimist kenasti oma kohale tagasi viib – nii on parklates alati piisavalt velosid järgmistele huvitatutele.

Velibi kasutajaks registreerimiseks on vaja krediitkaarti ja meiliaadressi. Saab ka esimeseta, aga tundus keerulisem, sest sel juhul tulnuks kuskilt plastipilet hankida. Pealegi, kuna ühe kaardiga saab võtta ka mitu ratas, siis ühe toimiva krediitkaardi reisiv seltskond kamba peale ju ikka leiab. Iga rattur ise vastutab selle eest, et pärast kasutamist ratta taas turvaliselt parklasse lukustab ja et seal ka kõik vajalikud viled-kellad endiselt küljes oleksid – eks selleks neid kaardiantmeid ju küsitaksegi.

Tekst **JANIKA RITSON**

Jannika Riitson

KÕIK 20 000 VELIBI RATAST ja Pariisi tänavad on ohutuks sõiduks kõige vajalikuga varustatud – automaatselt süttivad esi- ja tagatuli, kolm käiku ja mahukas korv tagavad sõidurõõmu. Kiivreid ja helkureid ei kanta, aga eks pikemal Pariisi-külastusel õnnestuks needki hankida. Enim üllatas mind aga suurlinnaliiklus, mille nii loomulikuks osaks ratturid on. Rattaga siin kõnniteedel ei sõideta (kuigi vabandavalt naeratavale turistile andestatakse igasugused imelikud manöövrid) – ratturite privileegiks on hoopis bussirajad või omaette kiviääristega teed, mis vastavalt märgistatud. Ka pea igas fooris on tuled jalgratastele. Nii tundsin end kevadele sobiva ilmaga Pariisis kruuisides nagu tõeline prantslanna. Või siis, noh, vähemalt nagu eestlanna Pariisis.

Ehk on asi aastakümneid toiminud süsteemis, ehk hoopis armastuse linna maagilises auras, aga üht-teist võiksime prantslaste rattasüsteemist õpust võtta küll. Bussirajad meil ju on – andkem

siis ratturitele seal liiklemiseks busside-taksodega samad õigused.

Aga rattaga liikumist ei tee ju võluvaks ainult sujuv liiklus. Hoopis olulisem on see, millise vabaduse annab jalgratas suurlinna avastamisel – rattal jõuad imekiirelt kaardil väljaotsitud kohadesse; äraeksimine on ainult boonus, sest nii märkad kohti, kuhu reisijuht ei suuna, ja tõeline elu jääb ju teadagi peatänavast ja turistide pilkude eest veidi eemale.

KES PISUT EKSELDA VIITSIB ja Seine'i-kruuisi rattaga jõe kallaste imetlemise vastu vahetada raatsib, ei pea ometi Pariisi kuulsast sümboleist loobuma – umbkaudu kaardi ja linnaviidastiku alusel pedaalides said mõne päevaga avastatud Notre-Dame ja Invaliidide kirik, Louvre ja Pompidou, Seine'i pikad kaunid kaldad koos kuulsate sildade ja armulukkudega, nii mõnigi Ladina kvartali *pâtisserie*, *brasserie* ja muidugi Ladurée makrooniäri, ooperimaja, kauni arhitektuuriga La Fayette'i kaubamaja ja Madeleine'i kirik, triumfikaarest, Champs-Élysées'st, Concorde'i jt kuulsast väljakuist, lossidest ja ilmkuulsast tornist rääkimata.

Lisaks kümneid võluvaid vähem tuntud kohti, millest enamikku nimetada ei oska, kuid ehk pole tarviski – las igaüks avastab ise. Pariislane pole kade, haara vaid ratas ja tunne end põlise prantslase vääriiselt, rattal tuhisedes oled oodatud osa saama nende mõnusa meluga kohvikukultuurist ja kõigest muust, mida linnal pakkuda. Vaid ostlemiseks võib imeilusa rattailma puhul headest hindadest hoolimata aega väheks jääda.

en.velib.paris.fr

Rattajagamisvõrgustikud Euroopas

Pariisi rattarent ei ole päris tavaline teenus, vaid linna toetatav taristu, mida käitab välireklaamikontsern JCDecaux. Sama firma rattavõrgustikud toimivad lisaks Lyonis, Córdobaas, Viinis, Dublinis ja ohüllatust, Venemaal Kaasanis.

London

Prantslaste Velibist inspireerituna käivitati rattajagamine ka Londonis, kus 2010. aasta detsembrist tegutseb Barclays Cycle Hire. Teenust pakutakse Londoni keskosas (ühistranspordi tsoon 1) ning rahvas kutsub sõidukeid nende propageerimisega tegelenud linnapea järgi Borise ratasteks. Britid teatasid möödunud aasta mais uhkelt, et avamisest saati on rendiratastega tehtud 22 miljonit sõitu ilma surmaga lõppenud õnnetuseta. Mullu juulist see enam nii ei ole.

Stockholm

Estraveller proovis 2009. aastal ka Stockholmi rattavõrgustikku. Stockholm City Bikes'i haldab reklaamiettevõtte Clear Channel ning see on suures osas Pariisi omaga väga sarnane. Erinevuseks ehk nii palju, et sihtgrupina nähakse stockholmlasi endid ning rendipaketid pole turistile ehk kõige mugavamad. Meie leidsime endale siiski sobiva.

Saksamaa

Kõige moodsama välimusega rendirattad leiab Saksamaalt. 2008. aastal alguse saanud Call a Bike'i hoiab käigus Deutsche Bahn ning riigis on kasutusel kaks rendimudelit. Ühel juhul paiknevad rattad hajusalt üle linna ning need leiab GPSi abil, teisel juhul kasutatakse rendipunkte samamoodi nagu eelkirjeldatud lahenduste puhul. Saksamaal saab rendirattaid mitmes linnas, lisaks DB-le on teisi pakkujaid. Rattad on saadaval Aachenis, Berliinis, Kölnis, Frankfurdis, Hamburgis (StadtRAD Hamburg), Karlsruhe, Kasselis (Konrad), Mainzis (MVGmeinRad), Münchenis ja Stuttgartis.

Moskva

Rattavõrgustikud on olemas ka Kreekas, Küprosel, Madalmaades, Šveitsis, Tšehhis ja Ungaris. Venemaal saab lisaks Kaasanile rendirattaid veel Moskvast, kolmandal Roomal on kohustus olla moodne.

Eestlastele on alati meeldinud end lähinaabritega võrrelda. Toimivat rendivõrgustikku pole veel Helsingis, Riias ega Vilniuses, poolakatel on see juba olemas nii Varssavis kui ka Krakovis, aga ka mitmes väiksemas linnas.

Viimased kohalikud valimised möödusid Eestis kahjuks rattalubadusteta ning šansid naabritele ära teha vähenevad nõnda iga aastaga.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Ehkki hmongid ja ka teised Laose mägedes elavad väikerahvad on enamasti animistid, ei ole see takistanud 18-aastast hmongi poissi Sing Yangi (vasakul) ning aasta vanemat khmoud Wiengi juba aastaid Luang Prabangis budistlikus kloostri elamast ja õppimast – korraliku tasuta hariduse nimel võib ootamatult Buddha leida küll. Tihti maapoistel muud võimalust polegi.

Luang Prabangi peatänav Sisavangvong on päeval täis jalgrattureid ja saginat, pimeduse saabudes aga liiklus suletakse ning tänav muutub lõputuks turuletiks.

Unistus Indo- hiinast

“Mis nad nende nahkhiirtega teevad, oled sa aru saanud?” küsisin Greggilt, kui ettekandja oli juba teise perfektse café au lait’ lauale pannud ja letil kõrguva baguette’ide kuhja taha kadunud. Gregg oli Luang Prabangis töötav ja Kagu-Aasia veidruse peensusteni tundev arheoloog ning ma olin meie hommikukohvid Le Bannetonis seega kiirelt enda kasuks töötavaks traditsiooniks muutnud.

Tekst ja pildid **SILVIA PÄRMANN**, Diivan

Olin päev varem põhjalikumalt kohalikul turul ringi vaadanud ja lisaks kümnetele tundmatutele ürtidele avastanud ka mõned isegi mulle tuntud kaubaartiklid.

“Grillivad,” vastas Gregg Laose parimat – aga võimalik, et ka kogu maailma parimat – *croissant*’i ampsates. “Ilmselt saaks neid frittida ka.”

Luang Prabang on kõige täiuslikum linn Aasias. See on Euroopa unistus Indohiinast, koloniaalajas-tu kõige romantilisemate hetkede salvestus.

ÕHUST – näiteks maanduva lennuki aknast – vaadates on linn eriti ebamaine. Keset otsatut džunglit kohtuvad kaks üksikut jõge, et siis juba ühena koos edasi voolata. Selles liitumiskohas on pisike kuldseid templeid täis puistatud linn. Pigem kokku võlutud kui ehitatud.

Luang Prabangi budistlikud templid kõrvuti koloniaalajastu villade ja traditsiooniliste hõimude majadega on kui mitu sajandit ajalugu paaril ruutkilomeetril, lihtsalt ärka hommikul koos munkadega ja hakka uurima. Erinevalt ajalootunnist saab vahepeal käia massaažis, turul, kokanduskursusel või lihtsalt peatäna ääres klaasi veini taga jalgu puhata ja teisi turiste vaadata.

Luang Prabangi linnaplaan on samuti eriline.

14. sajandil, kui templid olid juba püsti ja nende ümber olid tekkinud väikesed külad – igaüks oma pisikeste tänavate, tillukeste põllulappidega maitserohelise jaoks ja tiigiga veevõtuks –, mis hiljem linnaks kokku kasvasid, oli see lihtsalt üks järjekordne Aasia linn. Täna on Luang Prabang üks vähesi, mis on sel kujul säilinud.

Mekongi ja Nam Khani jõgede kohtumispaigas asuv linn on imeliselt puutumatusena püsinud. Selles imes on UNESCO maailmapärandi nimistus olemisel roll mängida olnud vaid viimased paarkümmend aastat. Enne seda päästis teisest küljest vaadates kurb asjaolu, et Laosel lihtsalt polnud raha midagi lammutada ja ehitada.

EI MAKSA LUUA ILLUSIOONI, et Laose inimesed linna juba ammu poleks maha tõmmanud, kui selleks vaid võimalus oleks olnud. Enamikul neist puudub euroopalik kirg elada vanades ja ebamugavates majades ning nende keerulisi puunikerdusi taastada, kui on raha korraliku betooni ja pleki jaoks.

Välismaalastele Luang Prabang muidugi meeldib, kesklinn juba ongi nende päralt. Ja mitte ainult mõneks päevaks saabunud turistide päralt, kes siis tagasi lennujaama kihutavad, et juba paar tundi hiljem Kambodžas Angkori templeite vahel jalutada. Näiteks Gregg plaanis pärast poole aasta

Igal hommikul kella kuue paiku voolab annetusi kogudes läbi Luang Prabangi lõputuna tunduv hääletu oranž munkadejõgi, mis siiski hiljemalt kella seitsmeks on talvehommikute udusse kadunud.

Lunag Prabangi templite TOP 3

WAT XIENG THONG – KÕIGE ILUSAM. Wat Xieng Thong on kõige klassikalisem Luang Prabangi tempel – mis teebki selle ka ühtlasi kõige ilusamaks. Ehitise kihiline katus ulatub peaaegu maani. Wat Xieng Thongis asub kuninglik matusekabel, kus võib näha kõike kuninglikuks matuseks vajalikku, sealhulgas ka võimsat urni transportimise kaarikut.

THAT CHOMSI – PARIM MUNKADEGA KOHTUMISEKS. Luang Prabangi keskel kõrgub Phu Si mägi, kuhu ka kõige romantikakaugem inimene vähemalt korra päikeseloojangut vaatama ronib. Loomulikult pole mõeldav, et mäe peal ei oleks templit. Ühtlasi armastavad sinna koguneda kõik noviitsid, kes otsivad võimalusi inglise keelt harjutada. Nad räägivad hea meelega oma elust templis, tulevikuplaanidest – enamik kavatseb edasi ülikooli minna ja mitte mungana kloostrisse jääda.

WAT WISUNALAT – KÕIGE VANEM. 1513. aastal ehitatud tempel on kõige vanem katkematult tegutsenud tempel Luang Prabangis. Hiinlased põletasid sellest küll suurema osa 1887. aastal maha, kuid tempel ehitati üles ja hulk avamisaastast pärinevaid esemeid ja detaile on ka säilinud, lisaks imeline kollektsioon vihma paluvate Buddhade kujusid. Need kujud, seisvad Buddhad, käed rippu, peopesad enda poole suunatud, on omased vaid Laosele.

pikkust pausi kodumaal USAs vähemalt aastaks tagasi tulla, arusaadavalt meeldivad talle kui arheoloogile need loendamatud templid, millest mitu on üsna lagunenud.

POOLI LINNAKESE RESTORANE peavad prantslased, matku korraldavad sakslased, peatänava äärest leiab elegantseid kosmopoliitseid butiike samasuguste omanikega. Näiteks nagu Caruso Lao Home Craft, mille omanik, Kanadas sündinud ning Hongkongi disainimaailmas karjääri teinud Sandra Yuck müüb kauneid puidust lauanõusid ja sisustusaksessuaare. Maailma ühes vaeseimas riigis pole tegelikult probleem küsida salatikausi eest summa, millega mujalt saaks kogu väiksema palee sisustuse osta.

Luang Prabang oli Laose Kuningriigi kuninglik pealinn kuni kommunistide võimuletulekuni 1975. aastal. Siin resideerus Lao viimane kuningas, kelle kommunistid maha võtsid ning sellega ühtlasi enam kui poole tuhande aastase kuningriigi hävitasid. Viimase kuninga Sisavang Vatthana saatsid kommunistid ühte Laoses levinud “ümberõppe” laagritest, kus ta suri millalgi 1978. ja 1984. aasta vahel. Loomulikku surma, nagu kinnitavad võimud.

PEATÄNAVA ÄÄRES on endises palees nüüd muuseum, kus on välja pandud kuninglikule perekonnale kuulunud esemed, mille kõrval peatänava butiigid enam kohatud ei tundugi. Ühes kõrvalhoones on eksponeeritud näiteks kuningliku perekonna autokollektsioon.

Kas nende autodega kunagi ka Luang Prabangi peatänavalt kaugemale sõideti, on kaheldav. Ilmselt jõudis kuningas autod osta enne, kui talle meelde tuli – oih, ma pole ju veel teid jõudnud ehitada!

Mingid teed Laoses muidugi olid siis ja on

ka nüüd, pealinn Vientiane'i ja Luang Prabangi vahelise 400 kilomeetri läbimiseks peaks aga siiski arvestama sõiduajaga 11-12 tundi.

LAOSE MITTEAMETLIK KULTUURPEALINN on Luang Prabang siiani. Vientiane'i ainsaks vaatamisväärsuseks on Pariisi triumfikaarest inspireeritud sõjamonument – mis ehitati USA annetatud raha eest ja tsemendist, ameeriklaste kavatsus oli küll toetada lennujaama rajamist. Ehkki tagasihoidlik lennujaam kunagi hiljem ka tööpoolest valmis, on Luang Prabangi rahvusvaheline jaam see, kus suurem osa turiste maandub, olles ühtaegu Luang Prabangi päästjad ja hävitajad.

Luang Prabangis pole kunagi olnud ühtegi tehast – valitsuse selge poliitika on olnud välisinvestorid oma tehaste ja tuhandete töökohtadega eemal hoida – ja linnas elades on ka keeruline suuremat põldu harida. Turism on linlaste ainus võimalus ja kindlasti üritavad nad sellest väga kiiresti väga palju saada.

Ometigi on Laoses vaatamata vaesusele ja turismi tekitatud kontrastidele rohkem väärikust kui näiteks Kambodžas, kus iga algkooli laps võib mõne Euroopa kiirmoetootja tehasesse tööle minna, kui ta vanemad tunnevad, et nii on perel kasulikum.

PÜHENDUNUD BUDISTE TÄIS LINNAS, ja seda Luang Prabang kahtlemata on, seatakse elus eesmärke, mil pole raha ja asjadega suurt midagi pistmist.

Templid ja mungad on kogu Luang Prabangi liikumapanev jõud. Nende *tak bat*, hommikune almusekogumine, annab kogu linnale põhjuse veel enne päikesetõusu ärgata; nende palved ja laul on vaikne taustmuusika argisaginale.

Ühtlasi on nad ka suurim vaatamisväärsus. Inimloomaaed.

▼ Laoses pakub tegelikult iga restoran seda, mis on värske, kohalik ning samal hommikul turult ostetud. 3 Nagas teeb seda lihtsalt väga elegantselt.

▲ Endise kuningapalee eest vasakule ja paremale hargnev ööturg on ilmselt kõige rahulikum koht ostlemiseks terves Aasias. Tingimisvõimalused küll on, kuid mitte mingit lärmakat survet midagi osta, kui tegelikult on plaan lihtsalt tänava teise otsa jõuda – mis turgu läbimata on võimatu.

◀ Luang Prabangi peatännavat ääristavad 1920ndatel ehitatud prantsuse kolonialistide villad, millesse tänaseks on kolunud butiikhotellid ja restoranid. Ehkki linna vaatamisväärsused jõuaks ära vaadata ühe päeva, kipuvad inimesed tihti nädalaks või paariks paigale jääma.

Laos

VARAHOMMIKUNE TAK BAT on päevadel, kui linnas peatub rohkem rühmatouriste, inetu mungasafari, kus inimesed oma nutitelefonide välkude sähvides munkadele nina alla ronivad. Hiina ja Korea turismigrupid ei kaunistu ühki budistlikku linna, paraku.

Koos kohalike budistidega ääristavad tänavaid turistid nii idast kui ka läänest, kellele on müüdnud “annetamispakett” – transport mõne templi lähedusse vaibaga kaetud kõnniteeservale, potitais riisi munkadele andmiseks ning siis tuk-tukiga hotelli tagasi, kenasti hommikusöögi ajaks.

Vähemalt on sellega kontrolli alla saadud see, et munkadele, kelle toidulaud sõltub almustest, ikkagi värsket ja puhast toitu pakutakse.

Ka tseremooniat viisakalt distantsilt jälgida üritavatele inimestele poevad külje alla suurte korvidega turunaised: “*Banana for the monk!*”, “*Feed the monk!*” ja ma olen päris kindel, et ei kuulnud valesti: “*Banana for the monkey!*”

Keelevääratus, mis iseenesest tõele päris lähedal oli.

Maailmapärandi hoidmisest jääb see kõik küll üsna kaugemale.

Ent tund hiljem, kella seitsme paiku hommikul, on tänavatel normaalne elu, kõik inimesed käituvad meeldivalt ja kohvikutes on esimene tipp tund *croissant*’ide ja *café au lait*’ga. Või suure omleti, riisi ja Lao kohviga.

MÄGINE MEREPIIRITA LAOS on kogu ülejäänud Kagu-Aasiast väga erinev ning erinev on ka selle köök. See pole ei hiina, tai, vietnami ega prantsuse oma – midagi neist kõigist ja samas midagi täiesti uut.

Kui tahad, saad proovida grillitud nahkhiirt või mõnda Mekongist püütud, sidrunheina täis topitud ja kohe sealsamas jõe ääres tänaval küpsetatud kala. Kui tahad, istud õhtupäikeses restoraniterrassil ja sööd grillitud kitsejuustu mee ja piiniapähklietega, mõistagi koos klaasi Prantsuse veiniga, lehitsedes paar aastat vanu Elle Décori ja Marie Claire’i numbreid.

Kõige muu kõrval linnas on need täiesti uued.

Lennunõu

Euroopast otse Vientiane’i lennata ei saa. Soodsaim Aasia värav, kust lennud Laosesse lähevad, on ilmselt Malaisia pealinn Kuala Lumpur. Maailma parima odavlennufirma **AIR ASIA** edasi-tagasipileti Kuala Lumpurist Vientiane’i saab koos pagasiga parimal juhul osta umbes 115 euro eest.

Kuala Lumpuri lennud võib hoolikalt plaanides leida umbes 750 euroga, seda nt **KLMI KAMPAANIATE KÄIGUS** ühe ümberistumisega Amsterdamis. Enamate lennukivahetustega ja eraldi pileteid kombineerides on selles hinnaklassis variante veel. Plaani eeliseks on võimalus ka Malaisias pikemalt peatuda, ilma et hind tõuseks.

Laoseni saab ka Tallinnast ühel piletil – **FINNAIRI JA LAO AIRLINESI KOMBINATSIOON** läbi Helsingi ja Bangkoki viib rahakotist soodsamate kohtade olemasolul ligi 1000 eurot ja kui ka Tais peatust soovitakse, on lisatasu selle eest 60 euro ringis.

LUFTHANSA JA THAI AIRWAYS LENNUD läbi Frankfurdi ja Bangkoki on veel kuni 300 eurot kallimad.

MAURI SAAREND, Estravel

Läbi kuue riigi voolav Mekong, sama mudaselt pruu ja tüüne nagu kõikides filmides, naudib kõikidest oma teele jäävatest kohtadest läbi Luang Prabangi voolamist kindlasti kõige rohkem.

KLICK

SINU DIGIPOOD

Neljatuumaline jõudlus ja äriklassi kvaliteet!

HP ProBook 455 G1 SE

HP ProBook 455 G1 SE puhul on tegu äriklassi sülearvutiga, mis tähendab parimat kvaliteeti, turvalisust ja esmaklassilist jõudlust.

Uus HP ProBook on kvaliteetses korpuses, mis kaitseb tundlikke komponente, tagab kerge kaalu ja hea jahutuse. HP ProBook 455 seeria on läbinud tervenisti 115 000 tundi erinevate teste ja uuringuid, et tagada maksimaalne vastupidavus igas olukorras.

- **Võimas neljatuumaline protsessor**
Kõige uuem ja võimas neljatuumaline AMD® Quad-Core A8-4500M protsessor töötab taktisagedusega 1,9-2,8GHz.
- **Vastupidav pritsmekindel klaviatuur**
HP äriklassi vastupidav klaviatuur pakub kirjutades paremat täpsust ja kiirust tänu lühikesele klahvi käigule. Pritsmekindlus aitab kaitsta arvuti tundlikke komponente väiksemate veekoguste eest, mis võivad klaviatuurile sattuda.

- **Mittepeegelduva kattega HD ekraan**
Selle mudeli teeb eriliseks mittepeegelduva pinnaga kõrgresolutsiooniga ekraan, mis on kaetud spetsiaalse kihiga vältimaks erinevate valgusallikate peegeldust ekraanil.

- **Kiire kõvaketas**
Spetsiaalselt KLICKi eritellimusel valmistatud HP ProBook'ile on lisatud HGST 7200 pöört minutis tegev kõvaketas, mis on turul levinud 5400 pöört minutis tegevast mudelist kuni 20% kiirem.

- **Eesriidlik andmekaitse**
Teie andmeid kõvakettal kaitseb HP 3D DriveGuard 6 tehnoloogia. See kõvaketta kaitsesüsteem aitab vähendada kõvaketta probleeme kuni 50%.

Tehnilised omadused

ekraan 15.6"	AMD Quad-Core A8-4500M	Windows 8	mälu 4GB	kõvaketas 500GB 7200rpm	kaal 2,4kg
------------------------	------------------------------	---------------------	--------------------	--------------------------------------	----------------------

- mittepeegelduva pinnaga ekraan • pritsmekindel klaviatuur • sõrmeljelugeja
- kõvaketta kaitsesüsteem 3D DriveGuard - 20% kiirem kõvaketas
- kuni 2036 MB AMD Radeon HD 7640G • DVD-kirjutaja
- WiFi • Bluetooth 4.0 • 2xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI • VGA

➔➔➔ vaata lisaks:
KLICK.ee/probook

Enneolematult võimas aku!

Selles spetsiaalselt KLICKi jaoks toodetud mudelis on tervelt 9 elemendiline aku (8100mAh), mis lubab ühe laadimiskorraga töötada koguni **14 tundi ja 45 minutit** järjest. Seega võite oma laadija koju jätta ja arvutit kauem muretlult kasutada.

- **Kasutusmugavus ja turvalisus**
Turvalisele ja mugavale kasutamisele aitab kaasa sõrmeljelugeja. Vaid ühe sõrmetõmbega ligipääs operatsioonisüsteemi, oma meilidele, sotsiaalvõrgustikku jne.

kuumakse alates

13.49

hind **499.-**
tavahind **749.-**

www.klick.ee
osta kodust lahkumata

Tähelepanu: Järelmaks on finantskohustus.

Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.

UNO järelmaksu pakkujaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ. Krediidikulukuse määr on 25.56% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, intressiga 10.9%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 24.90€.

Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järelmaksu infoaadressil www.klick.ee/jarelmaks.

Tekst: EPP ULFSAK, Salva Kindlustuse AS

Reisikindlustuse ABC

Kui alguses tähendas reisikindlustus vaid tervisekindlustust, siis 20 aastaga on kindlustusseltsid turu arenedes hakanud pakkuma kaitset hulga eri riskide vastu: pärast Islandi vulkaanipurset on lisariskide seas looduskatastroof, sagedaste streikide ja tööseisakute tõttu leiab nüüd kaitset nendegi vastu. Salva Kindlustuse reisikindlustuse osakonna juhataja Epp Ulfsak aitab põhilises orienteeruda.

Reisikindlustuse baasiks on endiselt tervisekindlustus, mis katab kindlustatu ootamatut haigestumist või õnnetusjuhtumiga seotud ravikulud välisriigis. Levinuima eksiarvamuse järgi piisab Euroopas tasuta raviks Euroopa ravikindlustuskaardi ettenäitamisest.

Päris nii see ei ole, sest Euroopa ravikaart katab riiklikes raviasutustes vaid otsese meditsiiniteenuse maksumuse, samas visiitdasi, ravimid ja haiglakoha peab inimene ise kinni maksma. Samuti ei kata kaart ravimeid, transporti haiglasse ning repatriatsioonikulusid. Seega soovitame Euroopasse reisijatel alati mõnes kindlustusseltsis ka tervisekindlustusleping sõlmida.

TERVISEKINDLUSTUSE LEVINUMATEKS JUHTUMITEKS on nn turisti kõhugriip, seda eriti juhul, kui viibitakse soojamaareisil, samuti päikesepõletused ja allergilised haigused ning õnnetusjuhtumid nii väikelaste kui ka täiskasvanutega. Nii näiteks võib ka lihtne kukkumine tähendada tõsist peatraumat ja mitut operatsiooni, sh kosmeetilise kirurgia valdkonnas.

Kui siia lisada veel ennetähtaegne kojupöördumine (või lausa spetsiaalse lennutranspordi vajadus), siis on selge, et nende summade tasumiseks inimene üldjuhul valmis ei ole, küll aga katab selle kõik reisikindlustus.

Muidugi erinevad ravikulud ka riigiti drastiliselt, nii näiteks maksab pimesooleoperatsioon Tšiili erahaiglas 12 500 eurot, Kanada riiklikus haiglas 2000 ja Valgevenes 112 eurot.

Kindlustus ei kata siiski kõikide terviseriketega seotud ravikulusid. Oleme välistanud krooniliste haiguste ravikulud, v.a juhud, kus haiguse ägenemine on reisil tekkinud prognoosimatult – sellisel juhul hüvitame esmaabi kuni 1500 euroni. Samuti ei ole kaetud raseduse, sünnituse, stressi, depressiooni ja ärevushäirega seotud kulud.

Juhul kui reisi eesmärk on füüsilise palgatöö tegemine välisriigis, tuleks sõlmida ka vastav leping.

SUUSAPUHKUSELE MINEJA peaks sõlmima spetsiaalse lisariskiga tervisekindlustuse ning igasuguse sportliku tegevuse süstemaatiline harrastaja peaks igal juhul tingimustest järele uurima, kas selle tegevuse harrastamine on üldse kindlustusega kaetud.

Kui kahjujuhtum on juba toimunud, pakuvad kindlustusseltsid mitmeid võimalusi selle kiireks ja mugavaks lahendamiseks. Nii oleme valmis arveldama otse raviasutustega, saates välja garantiikirja raviarve tasumise kohta – sellisel juhul ei pea kindlustatu ise midagi maksma. Juhul kui ta seda teeb, hüvitame tasutud summad pärast vastava kahjuavalduse täitmist (seda saab teha ka digitaalselt). Kahjukäsitlusse on kaasatud ka meditsiini koordinaatori teenust pakkuva firma SOS International, kelle andmed on toodud ära poliisil ja kuhu helistades saab kohe nõu.

KUNA REISIL ETTETULEVAD VÕIMALIKUD ÕNNETUSED VÕI VIPERUSED ON VÄGA ERINEVAT LAADI, siis tuleks lisaks tervisekindlustusele läbi mõelda ka teised võimalikud olukorrad. Nii pakub reisitõrkekindlustus võimaluse osta kaitset näiteks reisi ärajäämise, katkemise ja reisile hilinemise vastu. Kõige sagedamini tuleb ette reisi ärajäämist kindlustatu või tema lähisugulase haigestumise tõttu. Pole harvad juhtumid, kui hilinenud lendude tõttu tuleb teha lisakulutusi majutusele ja uutele lennupiletitele.

Nagu juba mainitud, pakuvad kindlustusseltsid lisaks tavariskidele kaitset ka paljude lisariskide puhul, mis aitab korvata võimalikud kulutused lennuplaani muutuse, organiseeritud ürituse ärajäämise, looduskatastroofi, streigi ja maksevõimetuse korral. Sealjuures on oluline meeles pidada, et lisariske valides tuleb kindlustus sõlmida hiljemalt 48 tunni jooksul pärast reisipaketi esimese osamakse tasumist. Samuti näiteks ei käivitu reisi ärajäämise kindlustuskaitse kohe, vaid neljandal päeval pärast lepingu sõlmimist. Seega, kui reis algab ülehommel ja leping sõlmida täna, ei jõua käivituda reisi ärajäämise kindlustuskaitse.

TAVARISKIDE VASTU SAAB END KINDLUSTADA aga ka vaid mõni tund enne reisi algust, kasutades selleks e-kanaleid, nagu koduleht või lennujaamas

asuv kindlustusautomaat. Lisaks veebikeskkonnas kindlustuse sõlmimise kiirusele ja mugavusele pakub Salva24.ee keskkonnas sõlmitud kindlustus 15% soodustust.

Pagasikindlustus hüvitab pagasi varguse, kadumise või hilinemise tõttu tekkinud kulud. Mees tasub pidada, et kahju ei hüvitata järelevalveta jäetud pagasi puhul või näiteks esemete kahjustumisel pagasis olevate sööbivate või määrivate ainetega kokkupuutel.

Pettumuste vältimiseks tasub enne pagasikindlustuse sõlmimist tutvuda kindlustusseltsi nõuete ning esemete nimekirjaga, millele kindlustuskaitse ei laiene.

KAHJUJUHTUMI TEKKIMISE KORRAL on mõistlik kindlustusseltsi sellest kohe informeerida – siis saame nii leida parima lahenduse tekkinud kulutuste tasumiseks kui ka anda nõu edasise tegetsemise kohta. Sel viisil muutub kahjujuhtumi käsitlemine märksa hõlpsamaks.

Salva24.ee statistikat

- populaarseim toode on reisikindlustus – 56% kõikidest lepingutest;
- aktiivseimad kindlustajad Eestis elavad Tallinnas ja Tartus;
- aktiivseimad kindlustajad võõrsil elavad Soomes ja Austraalias;
- poliise on ostetud 52 ja külalastajaid on käinud 111 riigist;
- kindlustuslepingu sõlmimiseks kulub keskmiselt 3,5 minutit;
- mullu sügisest saab kindlustust sõlmida ka vene ja inglise keeles.

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESIN**

Prantsuse maitseed Tallinnas

Estravelleri toimetuse heitis pilgu peale kahele uuele prantsuse söögikohale Tallinnas ja jäi pakutavaga rahule. Pealinna toiduvalik muutub aina paremaks. Kahest külastatud kohast on Kuke ja Konna bistroo just selline mini-restoran, milliseid oleme mujal Euroopas nägema harjunud ja armastama õppinud, kuid oleme siiani pidanud kurvastusega tõde- ma, et Eestimaal midagi sellist vist küll võimalik ei ole. Aga näe, on.

Aastaid oli Eestimaal ainus prantsuse söögikoht restoran Bonaparte Tallinnas Pikal tänaval. Isegi bistroo on neil Narva maanteel, aga midagi olulist on prantsuse köögi kohta pealt siiani puudu olnud. Nüüd on olukord natuke paranenud.

Nimelt on Tallinna tekkinud veel kaks prantsuse söögikohta ja mõlemad neist on omamoodi toredad – Lyoni pagariäri (või kohvik, kuidas soovite) Mustamäe ja Õismäe vahel ning Kuke ja Konna bistroo Raua tänava lõpus. Mõlemad on tõelised rõõmusõnumid hea ja lihtsa söögi austajaile.

Arvate, et äkki on väga peen? Ei, pigem on prantsuse köök lihtsalt klassikaline, peeneks aetakse asjad gurmeerestoranides ning ühes kohvikus või bistroos seda ohtu laiemas plaanis pole. Väikeste eranditega siiski, ja nende erandite üle gurmaanid vaid rõõmustavad.

Muide, olgu mainitud, et nii nagu Eestiski tuntakse ka Prantsusmaal verivorsti ning nende hernesuppi ei erine väga oluliselt meie kodusest ja tavapärasest. Estraveller käis uued söögikohad läbi.

Lyoni kohvik

Nagu juba mainitud, asub see koht Mustamäe ja Õismäe vahel – kohas, kus veel lähiminevikus oli tühermaa, mitte kellelegi mitte midagi ütlevas Meistri tänavas. Hea söögi austaja saab asukohast pildi ette, kui mainida, et see koht on umbes seal, kus itaalia restoran-pizzeria Rucola, natuke Mustamäe poole. Kui aga tulete Mustamäe poolt, peab pöörama Alexela tankla juurest paremale ning sealt algabki üsna tinglik ning oma auklikkusega autojuhi maastikusõidusuutlikust proovile panev Meistri tänav.

Tegutsetakse juba möödunud aasta oktoobrist ja seega on käes aeg, kus tegevus on sedavõrd paika loksunud, et ka nõudlikumal külalisel ei tohiks olla põhjust nuriseda.

Kas teile *croissant*’id maitsevad? Mäletate filmi “Eestlanna Pariisis” ja kogu seda pinget, mis seal kehvade *croissant*’ide ümber tekkis? Lyon on lisaks kohvikukoolemisele ka *boulangerie*, siinsamas valmivad kohapeal segatud tainast *croissant*’id, *baguette*’id ja muudki küpsed. Värske *croissant* on midagi, millele pole hommikusöögilauas võrdset, ja siit

neid siis nüüd saabki. Sellises kvaliteedis, millega lepiks ka ilmselt pirtsakas proua Frida. Tulge ennelõunal, alates poole kaheksast, pealõunal neid hõrgutisi enam juurde ei tehta.

Pealõunal võite tulla sööma, kooki saab ka. Lyoni menüü ei ole pikk, üks siga, üks kala, üks veis, üks part ja üks kana ning üks taimetoit. Tegelikult palju rohkem pole vajagi, eriti arvestades, et suppe valik on täiesti arvestatav. Näiteks oli meie proovitud mereannisupp sinikarpidega (Marseille’ hautis) igati maitsev, mitte küll päris autentne *bouillabaisse*, aga rõõmustas sööja kõhtu üksjagu. Jah, me ei suutnud panna vastu kiusatusele tellida konnakoibi, olgugi et teame ju, et tegelikult on konn maitsetl üks paras kana.

Kindlasti väärib maitsemist pardi-*confit*, omas mahlas küpsutatud pardikoib, siin Lyonis serveeritud pastinaagipüreega.

Katsetasime ka kuskussiga täidetud baklažaan, oli väga hea, ning veisehautist, mis sobis meie degusteermistimile samuti suurepäraselt.

Magustoitudest oli brüleekreem tipp-topp, aga kõige suuremad kiidusõnad läksid selles kategoorias hoopis toorjuustu-ka-

◀ Lyon, efektses potikeses serveeritud veisehautis ja pardi-confit.

Kuke ja Konna intejöör ei ole kuigi peen ja see sobib bistroole suurepäraselt. Lihtne ja mugav, sellest piisab.

Miniatuursete teopirukad viivad keele alla, olege ettevaatlikud. ▶

ramellikoogile, mis oli napp, aga hõrk.

Tagasi pagaritoodete juurde. Lyoni pagarite kasutada on sellise suuruse ja tehnikaga köök, mis lubab arvata, et nende hõrgutised jõuavad tulevikus müüki veel mõnessegi teise kohta. Hoidke silmad lahti!

Kuke ja Konna bistroo

Kukest ja Konnast oleme korra kirjutanud kui gurmeepoest. Hiljuti avasid nad teise veel, nüüd on Kukk ja Konn nii Kadriorus kui ka Toompuiesteel. Veel natuke enne uut gurmeepoodi, detsembris, avas ukseid Kuke ja Konna bistroo, vähem kui kahekümne kohaga kammerlik söögikoht. Menüü on neil napp, aga väarikas ning võlgneb oma headuse Pierre Mathonile, prantsuse meisterkokale, kes veel mõni aeg tagasi oli peakokaks vist küll mustlase needusega kaetud restorani-pinnal Euroopa Liidu majas. Mäletate, enne kui Number 9 seal pankrotti läks, tabas sama saatus ka Vertigot, mille toituledele ka üksjagu kiidusõnu jagus.

Igatahes on Pierre suurepärase kokk ja see, et ta Tallinnas oma tegevust jätkab, on kohalikele gurmaanidele suur õnn.

Palju meil siin tärnikogemusega kokkasid ikka leidub?

Niisiis, bistroosse. Alustuseks – kole külm oli, tõepoolest oli Prantsusmaa justkui ootamatult Eestisse sattunud. Pole lugu, küttesüsteemi saab pererahvas ilmselt peatselt korda ja toidumaitsega on neil lood juba väga head.

Võtsime eelroaks küpsetised – kammkarbi lehttainas ning miniatuurset viinamäeteopirukad. Raske on öelda, kumb parem oli, väga hõrgud mõlemad ning sööja silm läks kohe särama.

Järgnesid supid: kalasupp ning läätsesupp. Püreeritud mereandidest supp viis keele alla, krutoonid (küll saiaviilud, mitte kuubikud) ühes rouille' kastmega panid i-le täpi peale.

Läätsesupp oli see roog, mis tuletas taas meelde, et me ei pea prantsuse kööki vaatama ilmingimata kui midagi väga kauget. Suitsusink supi sees tõi maitselamuse meie hernesupile üsna lähedale. Tõsi, harva suudab keegi hernesuppi ligilähedaseltki nii hõrguna valmistada, kui seda oli Kuke ja Konna läätsesupp.

Siit edasi tegime me vea. Tellisime kummalegi sööjale omaette portsu raclet-

te'i. Sulatatud juustust roog on nimelt väga toitev ja tasapisi hakkas kõike ühe natuke piiratud mahuga kõhu jaoks liiga palju saama. Raclette'i jaoks tuuakse spetsiaalne grillahjuka otse lauda. Sulatad juustu, grillid sinna juurde natuke sinki, kallad vedela juustu keedetud kartulile ning lased sel hea maitsta. Haukad kõrvale oliivikesi ja pärilsibulaid. Imeline. Järgmine kord ei ole me kindlasti nii aplad ja piirdume lihtsalt natuke lühema menüüga. Lisaks pakutakse pearoana ka juustufondüüd ning peakoka rooga, mis valmib vastavalt hooaja toiduainetele ning koka hetkeinspiratsioonile.

Muide, kui teil eriti õnne jagub, siis toimetab köögis ka Pierre ise. Meie sattusime kogemata nädalale, kus ta parajasti köögis kohal oli. Suurt meistrit on alati tore näha.

Ah jaa, võrreldes ajaga, mille me viimati Kukest ja Konnast kirjutasime, on ka gurmeepoe toiduvalik üksjagu kasvanud.

Ja lõpetuseks. Kuke ja Konna bistroo on üks väheseid söögikohti Eestis, kus kehtib korgitasu. Võtad gurmeepoest veini, selle hinnale lisandub 8,5 € ja võid selle toidu kõrvale avada. Šampanjad ja kallimad veinid on sedapidi siin majas üksjagu soodsamad kui mistahes restoranis.

Kuldkaart

- Soodustused Estraveli reisiteenuste tellimisel
- Kingitused kogutud boonuspunktide eest
- Eripakkumised ja soodustused rohkem kui 150 koostööpartnerilt

Kuldkaardiga kogutud boonuspunktide seisuga saate kontrollida Estraveli veebilehel "Minu konto" süsteemis <http://www.estravel.ee/kuldkaart>.

Boonuspunktid kehtivad kaks aastat alates kontole laekumise kuupäevast.

Ilu ja tervis

Hotell Susi

-15% saunade rendi tavahinnast

Looduskosmeetika.ee

-10% kõikide toodete tavahinnast

Nailspa OÜ

-10% maniküüri, pediküüri ja kunstküüntega seotud teenuste tavahinnast

Toila Sanatoorium

-10% Toila Termide piletihinnast

Finissage Medical Spa

-10% ja iga kolmas külastus -20%

Saka Cliff Hotel ja Spa

-10% à la carte-menüüst, -5% spaateenustelt

Aesthetic Health&Spa

-15% teenuste tavahinnast, -5% toodete ja lühiajaliste koolituste hindadest

Kuussaare Sanatoorium

-10% booolingu, squash'i,

golfisimulaatori, jõusaali, basseini ja üldsauade, à la carte-menüü ning protseduuride tavahinnast

Meriton Hotels

-10% tennisaunades, -20% Wellness Spa ja juuksuriteenustelt

Harmoonikum

-10% ökospa ja teetoe teenuste tavahinnast

Aloe Spa (end Dr. Fisch kalateraapia)

-10% teenuste ja -25% tervisekookoni tavahinnast

Citymed (Olive Spa, Hambakliinik, Cafe Amalia)

-10% teenuste tavahinnast

Strand

-10% öoklubis Strand piletist, à la carte-menüüst ja spaa üksipileti hinnast

Vihula mõis, La Boheme restoran

-10% à la carte-menüü tavahinnast ja sauna rendihinnast

Kauplused

Koolibri kirjastus

-20% Silmaringi reisirahadelt

Kuld Artur

-5% juveelitoodete ja kellade tavahinnast

Rahva Raamat

-5% tavahinnadest

Vekker HA OÜ

-5% kaupade, -10% teenuste tavahinnast

Büroomaailm

-5% tavahinnadest

Del Sole Gourmet

-5% nii kohapeal kui ka e-poes

Eesti ajaloomuuseum ja muuseumipood

-15% raamatute ja kingituste tavahinnast (v.a hõbe ja postmargid)

Digilabor

-15% kõigilt fototeenustelt

Fotoluks

-10% fototeenustelt (v.a viiepäevateenused)

Juustukuningad

-10% toodete tavahinnast (v.a alkohol ja kinkekaardid)

Decora

-7% kaubavahidest

Sport ja melu

Al Mare Bowling

-10% booolingu ja piljardi tunnihinnast

Kaali külästuskeskus

-10% külastuse, sauna ja konverentsisaali tavahinnast

Roosta puhkekeskus

-10% paljudelt teenustelt

Jämeda Mõis

-10% spordivahendite rendist

Kalevi Spa

-10% valitud teenustelt

Linnahotell

-50% sauna hinnakirjast

Reval Sport

-10% piiranguteta kuukaardilt ja ühekordsetelt pääsmetelt

Status Club

Tasuta proovitreening koos kaaslaselga, klubiga liitumisel aastase lepinguga 10 tasuta

personaaltreeningut või 10 tasuta korra kaart

Muud teenused

Eagle Vision

-15% nägemiskontrolli, prillide ja kontaktläätsede tavahinnast

Salva kindlustus

-5% eraisiku kodu-, kasko-, vastutus- ja õnnetusjuhtumi kindlustuse tavahinnast, -10% eraisiku reisikindlustuse tavahinnast

Sunorek

-5% Sunoreki ja Tanki toodete tavahinnast

GSMvalve

-10% valvesüsteemi paigaldamise ja koolituse tavahinnast

If kindlustus

Aastane reisi- ja õnnetusjuhtumikindlustus Estravelis

Toitlustus

African Kitchen

-10% menüü ja joogikaardi tavahinnadest

Kaerajaani restoran

-10% tavahinnadest (v.a tubakatooded)

Sokotel Viru

-10% Valuutabaari, Pubi ja Lobby Bari lõpparvest (v.a tubakatooded)

Villa Thai

-10% menüü tavahinnadest (v.a lõunapakkumised)

C'est la vie resto ja kohvik

-10% tavamenüü ja joogikaardil tavahinnadest

Gloria restoran ja veinikelder

-10% tavahinnadest, ka kaasaostul

Kaali trahter

-10% à la carte-menüü tavahinnadest

Oliveri restoran

-10% tavahinnadest (v.a tubakatooded)

Bonaparte ja catering

-5% à la carte-menüü ja kohviku hinnakirjast ja Deli omatoodetelt (v.a joogid)

Viinistu kultuuri- ja konverentsikeskus

-10% valitud teenustelt

Villa Wesset

-10% à la carte ja terrassi suvemenuüst

Korsaar, Beer House

-10% menüü tavahinnadest

Resto Baieri Kelder

-10% menüü tavahinnadest

Kuldse Notsu Körts

-10% tavahinnadest

Chakra restoran

-10% menüü tavahinnadest (v.a lõunapakkumised)

Dorpati hotelli spa ja saun

-10% restoranis ja spaas

Cuppps

-10% tavahinnadest

Müüriääre kohvik, Haapsalu suvekohvik

-10% kohviku menüü ja joogikaardi tavahinnadest

Olde Hansa

Kaardiomanikule ja tema sõpradele toidu kõrvale tasuta Munga Mõrja Ürdinapsud

Veski trahter/ Arensburg

-10% menüü ja joogikaardi tavahinnadest

Linnumäe Puhkekeskus

-10% toitlustamise, forellipüügi, ürituste korraldamise ning ratsutamiseenuse ja baasi külastamise tavahinnast

Autod

AVIS

Kuni -10% alates kolmepäevast autorendist üle maailma

Minirent

-10% lühiajalisest autorendist

Kia - Ülemiste autokeskus

-5% KIA sõidukite lisatarvikud, varuosad, korraline hooldus ja remonditööd Ülemiste tee 1 KIA müügisalongis

Hertz

kuni -10% autorendi teenuselt Estravelist ette tellides

Püsipakkumised võivad ajas muutuda, täpne info alati www.estravel.ee/kuldkaart.

estravel

Suusad alla!

Sind ootab suurim suusareiside valik!

Estraveli suusareiside valik sisaldab paljude teiste pakumiste seas ka Eesti parimate suusareisikorraldajate Alpiexpressi, Germalu Reiside ja Mainor Meelise nädalasi reisipakette.

Austria

alates **745 eurost**

Itaalia

alates **725 eurost**

Prantsusmaa

alates **720 eurost**

Paketi hinnas sisalduvad lennupiletid Tallinnast sihtkohta ja tagasi, 7 ööd majutust hotellis, toitlustus vastavalt pakatile, lennujaamatreansfeerid sihtkohas ja rühmajuhi/suusainstruktori teenused vastavalt reisirakendajale.

Kõik 2013/2014 aasta suusareisid leiad: **www.estravel.ee/suusareisid**

Mustmiljon täidetud reisiunistust

24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

Et reis jääks röömsaks reisielamuseks...

1. Mine leheküljele:
www.reisivaktsiinid.ee

2. Vali kaardi pealt oma reisisihtkoht

3. Tutvu sihtkohale kehtivate vaktsineerimissoovitustega

4. Pöördu reisinõustamiskabineti poole

5. Vajadusel tee vastavad kaitsesüstid

UUS! Pikisilmi oodatu on käes:
Berliin al. **6990€**

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee